

EUCARÍSTIQUES

MOSSÈN JACINT VERDAGUER

Nota de la transcripció: A partir de l'edició de La Il·lustració Catalana, Barcelona, 1904 (Obres completes de Mossen Jacinto Verdaguer, VOLUM XXII), hem regularitzat usos ortogràfics i paraules no homologades. Substituïm l'arcaic article definit *lo* per *el*, i *los* per *els*, i la partícula *ne* per *en*. Així en facilitem una lectura que permeti copsar el pregon amor de Verdaguer envers l'Eucaristia. També afegim notes encaminades a contextualitzar alguns temes.

EL SOL DE PESILLÀ¹

Ton front abaixa coronat d'estrelles
oh noble Canigó!
Que un altre Rei baixà de més alt que elles
al cor del Rosselló.

Mes, és humil; esplèndida corona
no té, com tu, d'argent;
el sol levant besades no li dóna,
ni focs el sol ponent.

Com tu no té el Pirineu per barana,
ni el cel per cambril,
ni tot un hemisferi per capçana²:
sols té un sagrari humil.

És un vas de cristall el seu hostatge
on el desà un infant
en el més negre, esgarriús oratge
que els segles contaràn.

Set anys fou presoner en pobre *armari*
el Creador diví!
Aquell que a les estrelles per rodar-hi,
la immensitat obri.

El cristall, que era blanc com l'Hòstia santa,
sortia cobert d'or:
Aquell que hi viu per dar-nos vida tanta,
en fou el daurador.

---

¹ **Pesillà de la Ribera** (en francès *Pézilla-la-Rivière*) és un municipi del Rosselló que forma part del territori del Riberal. Degut a la persecució revolucionària, al setembre de 1793 el rector, Jaume Perona, hagué de fugir apressadament deixant a la parròquia cinc Hòsties a la Custòdia de l'altar major. Durant els anys de persecució l'església es féu servir per assemblees revolucionàries. Des de Figueres el rector feu saber als fidels del poble que havien de recuperar les Formes. Una noia del poble, Rose Lorena, entrà a l'església i recuperà la Custòdia amb les Formes. L'alcalde li demanà que guardés quatre de les formes a casa seva. Ella les posà en un sucrer de cristall, el cobrí amb un mocador i el tancà en un armari de la casa. Al setembre de 1800, el primer mossèn que tornà al poble recuperà les formes. El sucrer estava daurat, com si milers de grans d'or s'haguessin introduït dins del vidre. Les formes s'havien conservat fresques durant els set anys. Aquest doble miracle fou comprovat i documentat pel Bisbe de Carcassona. No s'ha pogut explicar, i és impossible de reproduir, com es va daurar el cristall del sucrer. Els fidels construïren una església, consagrada al 1893. Les formes continuen fresques en una custòdia de cinc vericles. Un de gran al centre per la gran, i quatre per les petites.

² Rodella de drap, cimolsa, etc., que es posa al cap per portar un pes.

Aquell que de qui el rep l'ànima daura
d'amor amb l'or més fi,
aqueix vas de la terra amb l'or restaura
de son pinzell diví!

Des de llavors vénen a voladúries
els cors de Perpinyà
oracions a oferir-vos i cantúries,
oh sol de Pesillà!

Canteu, canteu, rossinyolets, a l'alba,
des de l'Aglí³ a la Tet⁴:
doneu-li encens, oh flors! feu-li la salva,
canons del Castillet⁵.

Els verdosos palmons de la victòria
que pugen a aquest cel blau,
i barrejats al càntic de la glòria
els himnes de la pau.

En son tron, que ornà la primavera,
adora'l Rosselló,
al Rei de Pesillà de la Ribera,
més alt que el Canigó.

NADAL DE 1896.

---

3 L'**Aglí** (en occità *Aglin*) és un riu nord-català i occità, nascut al departament francès de l'Aude i que desemboca a la planura del Rosselló. Neix al Col de Limas, a la serralada nord-pirinenca de les Corberes. Passa per Sant Pau de Fenolhet, Estagell, Ribesaltes i desemboca al Mediterrani, molt a prop del balneari del Barcarès, després d'un recorregut de 74 km.

4 La **Tet** és un riu de la Catalunya Nord que neix prop del Carlit i tot seguint una direcció oest-est travessa el Conflent i la plana del Rosselló per acabar desembocant a la Mediterrània, després de 120 km. El curs de la Tet es veu modificat per l'existència d'embassaments artificials com ho són l'estany de la Bullosa, construït per generar energia hidroelèctrica, i el pantà de Vinça

5 El **Castellet** (també **Castell menor** o **Castillet**, forma que reflecteix la pronúncia local i que s'ha adoptada com a grafia en francès) és un dels monuments més importants de la vila de Perpinyà (Rosselló), i la seva forma és utilitzada com a símbol de l'Ajuntament. Fou alternativament porta de la ciutat i presó d'estat. Avui alberga el Museu Català de les Arts i Tradicions Populars (La Casa Pairal) i manté encesa tot l'any la flama del Canigó.

A JESÚS SAGRAMENTAT

Vós al rossinyol diví
donau al matí
dos o tres grans de becada⁶,
i, enfilant-se al cim d'un brot,
content i devot
us fa una cantada.

Més pura i dolça i suau
a mi me la dau
amb l'Hòstia sagrada.
¡Oh qui fos el rossinyol,
ma Vida i mon Sol,
per cantar-vos una albada!

---

⁶ Menjar que un ocell agafa amb el bec per donar-lo als seus petits.

EL PA

EL bon Jesuset
a morir anava;
mes veu a sos fills
i vol viure encara
fins a dar-los pa,
que és cosa sagrada
el pa de sos fills
per un cor de pare.
Li costarà car,
això no l'esglaià;
el que costa més
és el que més s'aima.

És el pa de flor
que mengen els Àngels;
és un pa de rei,
mes com rei el paga.
En dóna la sang,
per cinc fonts li raja,
i amb eixes cinc fonts
sa vida sagrada,
son cos virginal,
els seu cos i ànima,
amb essència i tot
divina i humana.
D'aquell pa tan bo
que Déu nos en do.

Costós és el pa,
mes és de durada,
puix n'hi haurà per tots
mentre món hi haja.
Aqueix és el pa,
que la Verge pasta;
té sabor de mel,
té dolçor de manà,
d'un manà tal
que la vida allarga.

Els qui en menjaran
en la seva taula,
viuran sempre més
en la glòria santa.
D'aquell pa tan bo
que Déu nos en do.

L'AMOR

*Quid non cogit amor?
Triumphat de Deo amor.⁷*
St. BERNAT

Qui et baixà de l'alta cima,
astre que el cel més estima,
orient de sa claror?
D'una esfera a l'altra esfera
qui et deixà en ma polsinera⁸?
L'amor.

De les perles la més fina
de la perlera divina,
¿qui amb ta formosa lluentor
del firmament t'arrencava
i en nostra sang te llençava?
L'amor.

Gerd⁹ i blanc i tendre lliri
de qui era jardí l'empiri¹⁰
que rublís¹¹ de ta olor,
¿qui et baixà a nostres ombrívols
a florir entre marcívols¹²?
L'amor.

---

⁷ *Què no pot aconseguir l'amor? Déu triomfa en l'amor.*

⁸ Polsim: Cosa insignificant.

⁹ Adj. Tendre i fresc.

¹⁰ El cel suprem, la part més elevada del cel, on es considera que té el seu tron la Divinitat.

¹¹ *Rubrir*: Omplir completament. Emplenar. Reomplir.

¹² Que tendeixen a marcir-se:

LA PRIMERA COMUNIÓ

Jesús

Una amorosa estrella
conduïa a Betlem Reis i Pastors;
una altra de més bella,
    Maria,
la dolça Mare mia,
guia a mon temple els jovenívols cors.
    Un vol de nois i noies
cantant avui m'hi criden,
de deu abrils poncelles bonicoies
que a sa mística boda me conviden.
Ses ànimes vull prendre per esposes
    ii els n'hi duré de coses!...

Els Àngels

Senyor, que els hi portareu?

Jesús

Damunt sos fronts de neu
esfullaré mes roses;
els daré del ben viure la ciència,
allargaré el temps de sa innocència
com allarguí el dia per Josuè.
    Eixamplaré el seu cor
encastant-hi les ales de la fe
    i després les de l'amor.
Ja el davallar-hi em tarda!

Els Àngels

Nosaltres som els seus Àngels de la Guarda.
Ens hi voleu, Senyor?

Jesús

Veniu-hi, doncs. Mireu-los acostar
cap a l'altar,
en sa mà dreta un ciri,
en son coret un lliri.
Oh! Quin perfum el seu!
Mortals, que no ho sabeu?
L'herba florida atrau la mansa ovella,
la flor del camp l'abella,
mes la puresa atrau el vostre Déu.

Els Àngels

Senyor, quan estigueu
de sos corets en el petit cenacle,
nosaltres què farem?

Jesús

A voladúries
volteu mon nou i místic Tabernacle,
bressant-lo amb les cantúries
que feu sentir al cel.
Volteu-los tot el dia
de goigs i d'alegria,
i amb vostres ales abrigueu son llit,
fent-ne volar ben lluny els somnis negres
i ben a prop els de la Glòria alegres.

LA PROCESSÓ DE CORPUS

Avui és Corpus Christi, la festa de les festes;
en eixos cims de la serra groguegen les ginestes.
En doina¹³, ginestaire, la de les mans d'argent:
amb l'or que avui es deixa robar per tu la tossa,
de sa florida testa la cabellera rossa
per la ciutat s'estén.

Per dar-te sa florida, els horts es tornen toies¹⁴;
els turonells es tornen primaverals monjoies¹⁵
de brosta¹⁶ i fullatge, de roses i verdors;
els sègols, que ja treuen espiga, s'enrossellen¹⁷;
per rebre algú que arriba s'emmantellen
amb son mantell de flors.

Pastores d'eixos boscos, ompliu vostres cistelles
de liris i lliroia¹⁸, de roses i roselles;
sembreu per eixes places la murtra i romaní:
i, per honrar eix dia de Déu i els seus misteris,
amb l'or de l'argelaga sembreu pels presbiteris
l'argent del gessamí.

Els rossinyols refilen avui entre la molsa,
de totes les que saben, l'antífona més dolça;
tots els ocells que canten, canten avui millor.
De brosta avui es deixen descoronar els arbres,
posant amb son fullatge damunt el mur de marbres
un altra verdor.

Què esperen cels i terra? Què espera la natura,
que es mostra avui amb tota gala i formosor?
Les criatures totes esperen a son Déu
que va deixar son trono reial del Tabernacle,
i en l'eucaristia tàlem, on el reté un miracle,
ve a veure'l poble seu.

---

13 En moviment, en renou, fora del seu lloc, en desordre.

14 Toia: Ram de flors.

15 Monjoia: Garba o petit munt de trepadella, de fajol, etc., segats.

16 Part tendra, conjunt de brots, d'un arbre o d'un arbust, les seves darreres ramificacions.

17 Rosella: flor de quatre pètals d'un vermell escarlata que creix en els sembrats i a les vores dels conreus

18 Planta boscana, varietat de lliri.

Aqueixa és la del Corpus magnífica diada,
L'adéu de maig, la porta d'argent sobredaurada
que avui la primavera rient obre l'estiu:
estiu millor vol dar-nos el Sol-Eucaristia,
qui, eixint-se del sagrari, esqueixa en aquest dia
la nit que el té captiu.

A Déu, sense nosaltres, l'altar li és enyorívol,
i avui, deixant la tenda del Tabernacle ombrívol,
recorre els seus dominis reial conqueridor.
A aquells que el van a veure els torna la visita,
i als qui oblidat el tenen avui també els invita
a entrar dintre el seu cor.

És el sol que per justos i pecadors es lleva
i a tots els diu: «Preneu-me: tota virtut és meva.
Oh cecs, les parpelles obriu: jo sóc la llum;
jo sóc la llum divina que resplendí a Sió,
i mon cor, per donar-vos un raig de sa corona,
com un brandó¹⁹ es consum.»

Baixeu, oh llenyataires, els arbres del boscatge:
planteu-los a rengleres en pòrtics de fullatge
com a pilars de cúpules de trèmula verdor;
rumbegen vostres joies aqueixos cels per astres,
oh verges! Vostres cintes i flocs eixes pilastres,
i el temple el vostre cor.

De les flors que collíeu adés cantant corrandes
teixiu-ne, amb brost d'arínjol²⁰ enfiladís, garlandes;
encadeneu amb elles les cases del veïnat;
els barris²¹ amb els barris uniu amb eixos llaços
que semblen de l'església amorosos braços
que abracen la ciutat.

Una ona d'alegria per tot arreu s'adolla²²;
el goig del cor per totes les fesomies brolla;
el goig de les famílies brilla pels balcons;
cadascun, entre jacints, timons²³ i roses veres,
deixa veure una toia de cares rialleres
de nines i infants.

Com grans clavellineres que vessen clavellines,

---

19 Atxa de cera d'un sol ble.

20 Arítjol: arbust enfiladís amb el que es fa una beguda refrescant (cast.: zarzaparrilla).

21 Tanca dels diferents cossos de l'espai interior de les masies.

22 Adollar: Abocar a doll

23 Farigola

esclaten les finestres en roges serpentines,
domassos grocs, rosacis i de color mel.
Per tot ragen cascades de púrpura i de rosa,
i entre retalls de prada fresquívola i verdosa,
retalls de blau de cel.

De dos a dos a l'aire els gonfanons²⁴ onegen;
les creus de les parròquies darrera lluentegen;
els gremis s'arreceren a llur amat penó,
i com un gran rosari s'esgrana i descabdella
pels carrers i places, silenciosa i bella,
la immensa processó.

Un raig de refrigeri de la custòdia es vessa:
fins el malalt que claven els mals al llit, s'adreça
i treu a la finestra son cap; el presoner
darrera l'aspra reixa sent nàixer l'esperança,
i el cor que sospirava de dol i d'enyorança
sospira de plaer.

No hi ha cap soterrani tan fosc en aquest dia
que un raig entrar no deixi del Sol Eucaristia:
qui plora avui no plora tan amargants els plors.
Avui sobre ses ales porta cançons tot aire,
i al cel puja de totes les roses amb la flaire
l'encens de tots els cors.

Canteu, infants tendrívols, col·legi de Maria;
canteu, tímides verges, que amb sa bandera guia
vers son palau d'estrelles la Reina del cel blau;
a Aquell que ahir rebia en místic desposori
els més festosos himnes de vostre repertori
canteu, verges, canteu.

L'orquestra dels exèrcits respon a una altra orquestra,
el cant del *Lauda Sion*²⁵ allà d'allà contesta
del *Sacris*²⁶ a la marxa solemne i triomfal.
D'un campanar a l'altre s'ho diuen les campanes,
i criden els altívols castells a monts i planes
que arriba l'Eternal.

---

24 Bandera que penja d'un pal travessar i que sol ésser la insígnia d'una confraria.

25 *Lauda Sion Salvatorem* és una seqüència que l'Església usa a la missa del Corpus Christi atribuïda a Tomàs d'Aquino al 1264.

26 *Sacris solemniis* himne de Tomàs d'Aquino dels *Laudes* de la litúrgia de les hores del Corpus.

És Ell! És Ell! Mireu-lo, com sol enmig d'estrelles,
entre brandons i ciris, brillants i meravelles,
dins la flairosa boira que surt dels encensers.
La glòria el circumda com una albada rossa
i l'ostensori esplèndid és la reial carrossa
del Déu de l'Univers.

Inclina a son passatge l'almogàver sa ascona²⁷,
el rei inclina el ceptre i es lleva la corona
d'un rei més gran en veure el tron fulgurar,
i la bandera augusta, que arriba triomfant,
per fer-se humil catifa de la custòdia santa
se'n deixa trepitjar.

Plouen les flors amb fulles i raigs de sol envoltats,
dels arbres que zumzegen com cabelleres soltes;
els gessamins s'esfullen en pluja d'argent fos.
El roure centenari tremola en sa presència
i el rei i l'alba doblen, per fer-li reverència,
el front majestuós.

Amb totes ses banderes les naus li fan gala
i és gronxen com gavines que avui l'amor exhala,
l'amor de Déu qui els dóna les ales per volar.
Els artillers engegen ses màquines de guerra,
i al tro que com un carro fa traquejar²⁸ la terra
respon el tro del mar.

I amb veu enrogallada la mar diu a la riba,
la terra diu a l'astre: «Qui és, doncs, aquest qui arriba,
aquest qui en acostar-se em gela de terror?»
I els astres, vergonyosos, que a sa presència es ponen,
i els continents superbs, a l'Oceà responen:
«Aquest és el Senyor!»

És el Senyor, qui empaita, com a ramats d'ovelles
els lleons pel Sahara, pel cel les estrelles,
els segles per la via de llur eternitat;
qui toca les muntanyes i fumen i es capgiren;
la mar, que ho veu, recula; els rius enrere es giren
com un minyó esglaiat.

És el Senyor! Postrem-nos de genollons a terra;

---

27 Antiga arma llancívola.

28 Fer soroll, retrunyir, retronar, retenir.

ressonen els *Hosannes*²⁹ del pla fins a la serra;
que el *laus* sia perenne, que l'himne sia etern,
i clergues i pagesos, i obrers, soldats i nobles
agenollats canten amb les ciutats i pobles
i cel, terra i infern.

Sia per homes i Àngels del cel, a voladúries,
lloat per infinites centúries de centúries
des d'on el sol es lleva fins on els sol es pon.
El Sol que avui abriga de llum nostre hemisferi
digui, en prendre de totes les ànimes l'imperi:
«Jo sóc la llum del món.»

---

²⁹ *Hosanna*: de l'hebreu הוֹשַׁעֲנָה; Hosanha que vol dir ajuda'ns, salva'ns. Expressió bíblica que es troba com aclamació litúrgica a la religió jueva i cristiana.

ARA I DESPRÉS

*Ut nobis terra et coelum
instituit hoc sacramentum³⁰.*

SANT JOAN CRISÒSTOM

LEucaristia és el cel començat,
mes no és en aquestes regions on s'acaba.
S'acaba en un altre reialme feliç
d'on per nosaltres Jesús l'ha baixada.

Aquí se'ns dóna el Senyor tot sencer,
mes abrigat amb la túnica de l'Hòstia;
com més demanen els ulls la claror,
més s'enlleganyen de núvols i d'ombra.

En l'alterosa regió de la llum
dels accidents es desfà la cortina,
i la nit fosca es fa raig de sol,
i el raig de sol resplendor de migdia.

Els cels formosos es veuen per dins,
obrint-se flor la blavosa poncella,
i a l'enyorança li eixuga els plors
com sol novell la divina presència.

I Jesucrist, nostra vida i amor,
als combregants deixa veure la cara,
els deixa oir sa veu dolça i nedar
de ses amors en la immensa riuada.

---

³⁰ Instituí aquest sagrament per nosaltres, el cel i la terra.

ENYORANÇA

*Sine te esse nequeo, et
sine visitatione tua vivere
non valeo³¹.*

IMIT. L. IV, C. 3.

Jo el veia de ben a prop,
el sol de l'Eucaristia;
el veia des de l'altar,
des de l'altar de Maria.
Vingueren dies d'hivern
i un nuvolet me'l prenia.
Nuvolet, bon nuvolet,
sense Jesús, jo que faria?
Oh, Jesús, el bon Jesús,
amor de l'ànima mia?
Veni, sol solet³²
de l'Eucaristia;
veniu sol, solet,
que em moro de fred.

Fosca com era la nit,
encara més s'enfosquia:
núvol com era mon cel,
de més núvols se'n cobria.
Jo em girava a l'orient:
quan serà que em torni el dia?
¿Quan serà que em surti el sol,
el sol que prendre solia,
el del raigs escalfadors,
el qui torna l'alegria,
que fa cantar els ocells
i també l'ànima mia?
Veni, sol solet
de l'Eucaristia;
veniu sol, solet,
que em moro de fred.

---

31 *No puc estar sense Vós; no puc viure sense la vostra companyia.* (La Imitació de Jesucrist, de Tomàs de Kempis; traducció de Mn. Gaietà Soler, Balmes, 1951)

32 Cançó infantil tradicional: «sol, solet / vine'm a veure / vine'm a veure / sol, solet / vine'm a veure / que tinc fred».

L'ocellet espera el jorn;
jo espero a qui me l'envia.
Passà el temps de l'hivern;
la primavera venia.
També venia Jesús,
el sol de l'ànima mia,
que a les roses dóna olor
i als ocellets melodia.
Al càntic que jo entoní
un vol de cors responia;
responia un vol de cors,
ocellets que l'altar cria.
Veni, sol solet
de l'Eucaristia;
veniu sol, solet,
que em moro de fred.

PRIMERA COMUNIÓ

*Sicut columbas super
rivulos aquarum³³.
CANT. V, 12.*

L'albor plateja els finestrals dels marbres
del temple encara fosc;
ses gòtiques columnes semblen arbres,
els arbres d'un gran bosc.

S'enjoia el santuari amb les estrelles
de què es despulla el cel
per oferir al Rei de totes elles
més digne cobricel.

Apar l'encesca una estrellada formosa,
altre orient l'altar
a on es veu el sol, com una rosa,
sos raigs esbadellar.

Allí flameja el sol de l'Hòstia Santa
que fa florir el cor,
com d'altre clima fructuosa planta
que té virtuts per flor.

S'ouen³⁴ de lluny murmuris i cantúries
com d'aigües i d'ocells;
se senten aixecar a voladúries
cançons i cors novells.

Allà d'allà, per entre verdes branques,
prenent els raigs de sol,
tot eix matí s'hi veien ales blanques
a punt de prendre el vol.

De dos en dos a beure davallaven
els colomets al riu,
mentre de goig altres coloms cantaven
així des de llur niu:

---

33 El verset sencer diu: *Els seus ulls són coloms al costat dels rierols, es banyen amb llet i reposen a la vorada.*

34 *Se senten.* Oir: Percebre, atendre, escoltar, sentir, parar l'orella, prendre esment, fer atenció.

«Beveu, coloms, beveu de l'aigua fresca,
del rieró sagrat;
de l'aigua que és més dolça que la bresca
pel cor enamorat.

No és aigua de la terra; sa dolçor
fa l'ànima feliç.
Beveu, coloms, beveu de l'aigua pura
que ve del Paradís.»

ENTRE EL BLAT

A la muntanya de Sió
n'hi ha un camp de xeixa³⁵,
d'on Jesús pel Dijous Sant
feu la sementera.
Si la sembrava un sant dijous,
la regà un divendres,
i la regada fou de sang,
de sang de ses venes,
ai! de ses venes i son cor,
que ses ales plega!

És com un or ara aquell blat,
com un or que oneja,
zumzada³⁶ va, zumzada ve,
riu que es descabdella,
als segadors dient: «Veniu,
veniu a la messes»;
als segadors de per amunt
i a l'espigolera,
i als ocellets que van pel cel,
pel cel i la terra.

Amb els ocells refileadors
l'ànima hi voleia;
vola d'ací, vola d'allà,
gentil colometa,
Pica una espiga de forment
granívola i bella,
mes de l'espiga que picà,
ioidà!
Creient treure un gra
li surt un perla.

---

35 Blat de bona qualitat, que fa la farina blanca i més saborosa que la del blat ordinari

36 Zumzejar: Oscil·lar, moure's pujant i baixant alternativament.

LA PERLA

Quina perla sé!
quina perla fina!
Si jo fos marxant,
per ella daria
to l'or de l'Ofir³⁷,
tot l'argent de la Índia.
Mes, ja que no en sóc,
Vendré el que tingui,
tots mos somnis bells,
mos somnis i la cítara;
en daré la sang,
en daré la vida.

Si comprar-la puc,
duré aqueixa ensenya
no pas sobre el braç
com una manilla,
sinó sobre el cor
com un ram de mirra.
¡Oh qui me l'obris
com una conquilla³⁸
a dins per tancar
com en un vericle³⁹
la perla sens preu
de l'Eucaristia!

---

37 *Ofir* (llatí *Ophir*; hebreu אוֹפִיר) fou un port esmentat al llibre Primer dels Reis, famós per la seva riquesa.

38 Closca calcària d'un mol·lusc.

39 Recipient format de dos cercles de vidre voltats d'un marc d'or, dins el qual es posa l'hòstia per exposar-la a l'adoració dels fidels.

QUAN VÉNS DE COMBREGAR

*Un ritual antic deia
al diaca, donant-li la clau
del sagrari: «Conserva
bé aquest tresor.»*

MGR. PICHENOT: *L'E-
vangile de l'Eucharistie, pàgina 296*⁴⁰.

I

Quan véns de combregar
dus de la font sagrada
un vas d'aigua emmelada.
En eix licor puríssim
se t'ha donat l'Altíssim;
quan vens de combregar
no el deixis pas vessar.

II

Quan véns de combregar
escriny⁴¹ ets de la joia
del cel més bonicoia.
El món te la vol prendre:
procura-la defendre.
Quan véns de combregar,
no et deixis pas robar.

III

Quan véns de combregar
surts del convit angèlic
on Déu se t'incorpora.
Qui passa per ta vora,
d'aquell aroma cèlic,
quan véns de combregar,
se'n senti perfumar.

IV

---

40 *L'Évangile de l'Eucharistie, ou La vie de N. S. Jésus-Christ, continuée et reproduite au Très-Saint-Sacrement de l'autel*, 1868, Paris.

41 Cofret per a guardar-hi joies.

Quan véns de combregar,
a qui et fa companyia
diràs: «Fill de Maria,
que amb vós jo visca i mori»
I al colom de la Glòria,
quan véns de combregar,
no el deixis escapar.

ENTRE LLIRIS

Pels camps de la Judea
Jesús, el bon Pastor,
entre lliris pastura
son ramadet xamós.
De plata són el seus calzes,
els seus estams⁴² són d'or,
son coll nevat de cigne,
son peu de lliri jonc.

De ses petjades brollen
quan va pel mig del bosc,
li en brollen dels seus llavis,
li en surten de son cor;
són lliriets flairosos
de l'Evangelí mots;
en són els seus preceptes,
que són, ai! els seus amors,
en són les innocències
que li volen a l'entorn.

Són les virtuts que inspira,
bells lliris collidors,
i els sortosos que els cullen,
donzelles i infantons,
són lliris de la terra
que als de l'empiri⁴³ fan goig.

Jesús, Fill de Maria,
de cel i terra flor,
de tots aqueixos lliris
el més bonic sou Vós.
Veni d'entre sos braços,
poncella de son hort,
veniu de l'Hòstia Santa
i enllirieu mon cor.

---

42 Teixit de fil de llana pentinada.

43 El cel suprem, la part més elevada del cel, on es considera que té el seu tron la Divinitat.

BENVINGUT

*Habitabit in nobis
Dulcis hospes animae⁴⁴.*

Bé s'està, Jesús, en vostre Sagrari,
mes Vós en voleu un altre en mon cor;
si voleu entrar-hi,
sigueu benvingut, mon Déu i Senyor.

Sigueu benvingut a la vostra casa:
de sa freda llar que el segle apagà
sigueu Vós la brasa
i amb el vostre amor s'escalfarà.

Entreu-hi, si us plau: oberta la porta
és de bat a bat de vespre i matí.
L'amor que us hi porta
és aquell amor que el vostre, ai! obrí.

És aquell amor que us baixà a terra;
és aquell amor que us pujà a la creu
al vici a fer guerra
i a vostre enemic, que és l'enemic meu.

L'amor, oh Jesús! Que us porta a mos braços
és el que vers Vós m'ha portat a mi.
No he perdut els passos
mentre jo sóc amb Vós i Vós sou amb mi.

Jo de vostre cos sóc el reliquiari,
de vostres amors jo tinc el floret⁴⁵;
del gran Operari
avui el meu cor és Natzaret.

Que per sempre més sigui vostra estada,
i a la veu del món perquè sigui mort
tanqueu-ne l'entrada,
i escriviu damunt: «L'estadant s'és mort.»

---

44 Viuràs amb nosaltres Dolç hoste de l'ànima compost amb les paraules de l'*Àngelus* i del *Veni, Sancte Spiritus*, dirigida a l'Esperit Sant).

45 Conjunt de persones o de coses triades entre les millors.

SOLEDAT

*Quae utilitas in sanguine meo?
Medius vestrum stetit
quem vos nescitis⁴⁶.*

Empresonat al fons del Tabernacle,
doncs, què hi fa tot solet el bon Jesús?
S'està com argenter en sa botiga,
de joies d'or i argent plena a curull,
i, veient que no en vénen a comprar-li,
a la portella surt
amb les mans plenes de brillants i perles,
i diu: «Teniu, preneu», als transeünts.
«Els qui patiu, veniu a mi», els crida;
«jo us refaré, jo aixecaré el caigut.»
I els braços no li donen els qui cauen,
ni li demana el perseguit segur!

És una font que diu: «Ompliu els cànirs:
mes aigües són de vida i de salut»;
mes de ses pures limfes
no va a pouar ningú,
i a beure de les aigües corrompudes
corre tothom a pestilents aljubs⁴⁷,
i, sol de nit i dia,
sol i abeurat de befes i d'insults,
compta els sospirs que surten de sos llavis,
les llàgrimes que brollen de sos ulls!

---

46 Del Salm 29,10 (Vg): *Quae utilitas in sanguine meo dum descendo in corruptionem numquid confitebitur tibi pulvis aut adnuntiabit veritatem tuam*; Què hi guanyaràs que perdi la vida i baixi a la fossa? ¿És la pols que et lloarà, que proclamarà que ets fidel?; I les paraules de Joan Baptista de Jn 1,26 (Vg): *Respondit eis Joannes, dicens: Ego baptizo in aqua, medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis*; Jo batejo només amb aigua; però enmig vostre hi ha el qui vosaltres no coneixeu. Fent referència a que és la mort de Jesús la que permet aquesta presència de l'Eucaristia.

47 Dipòsit tallat a la penya o fet d'obra i cobert de volta per a arreplegar l'aigua de la pluja.

SOBRE EL PIT

Entre maig i abril
vaig veure que venia
l'aimador gentil
de l'ànima mia.

Venia rient
com la primavera,
omplint l'Orient
de sa floridera⁴⁸.

Venia amorós
son imperi a estendre.
Son cap era ros,
son cor era tendre.

Son mantellet blanc
de l'Hòstia divina
brollava de sang
fresca i purpurina.

Ros, candi, vermell
i humit de rosada,
semblava un clavell
florit amb l'albada.

- Clavellet d'olor, -
diguí-li, - us espera,
frisant el meu cor
per clavellinera.

De vostre amor no isc⁴⁹
i encara us enyoro:
per Vós és que visc,
per Vós és que moro.

Us estimo tant
que ja no reposo
fins que sospirant
sobre el pit us poso.

---

48 Floració.

49 D'eixir: sortir (present: ixo, isc)

L'ARBRE

*Ita et volucres coeli veniant
et habitent in ramis eius⁵⁰.*

MATHEU, 13, 21.

Hi havia un arbre formós
enmig del Paradís de les delícies.
En sa llengua suau
s'anomenava l'Arbre de la vida.

Era un arbre fruiter,
tot carregat de fruita carmesina,
que cada dematí
en deixava la terra envermellida.

Té, entre ses fruites, flors,
que està en el bo de sa florida,
poms d'or i poms d'argent
que ensems als ulls i al paladar conviden.

Com més fruita se'n treu,
en queda més a la brancada ombrívola,
Qui en menjarà sovint
no morirà mentre aquell Arbre visqui.

De sa ampla soca al peu
murmureja el doll de l'aigua viva:
és la Font de l'Amor,
i el fruiter diví de l'Eucaristia.

---

⁵⁰ Fins i tot vénen els ocells del cel a fer niu a les seves branques (Mt 13,32).

SOTA LA REIXA

*Mas me causa tal pasión
ver a Dios mi prisionero,
que muero porque no muero⁵¹.*
SANTA TERESA.

Com passerell solitari
presoner en gàbia d'or,
jo us veig a dintre el sagrari
presoner del vostre amor.

En eixa presó tan bella
prop de Vós poseu-me pres,
i tanqueu-ne la portella
perquè no en pugui eixir més.

Vostra càrrega de penes
voldria amb Vós compartir,
i aqueixes vostres cadenes
jo us voldria alleugerir.

Mes, de vostra companyia,
iai! no en sóc mereixedor.
La nit ¿com viurà amb el dia?
¿Com s'estarà el fang amb l'or?

¿A prop del cigne blanquíssim
com s'estarà el cor fumat?
I en el tron de l'Altíssim
no hi pot seure el pecat.

De tron o presó que sia,
jo els escalons besaré
i a plorar la pena mia
a la porta em quedaré.

Sota la daurada reixa,
i eucarístic trobador,
llençaré ma trista queixa
panteixant mon llaüt d'or.

---

51 «Vivo sin vivir en mí», poema de Santa Teresa d'Avila.

EL MANNÀ

*Quid est amplius, manna
de coelo, an Corpus Christi?
Corpus Christi, utique, qui
auctor est coeli⁵².
SANT AMBRÒS.*

El mannà que plou
a punta de dia,
iOh, que dolç n'és!
iQui amb un vasull⁵³ d'or
i de pedreria
collir-lo pogués!

Si fos el vas d'or
passat per la flama,
seria millor.
Jo, com vas no tinc,
quan l'amor m'inflama
el cullo amb mon cor.

Abelles que aneu
a grans voladúries
el mannà a collir,
ocells que en veniu,
amb vostres cantúries
ho podríeu dir.

El mannà que plou
a punta de dia,
ide dolç sí que n'és!
Omplint-se el cor
i l'ànima mia,
iqui morir pogués!

---

52 Què és més, el mannà del cel, o el Cos de Crist? El Cos de Crist, per descomptat, que és l'autor del cel.
(St Ambròs, *De Sacramentis*, Lib. 4, Cap. 4, Lectio VI; PL 16 0445A)

53 Vas rudimentari, com els fets d'escorça, o improvisat com una mà amb què es pren i beu aigua.

LA CENA

*Ecce ego vobiscum sum
usque ad consummationem
saeculi*⁵⁴.

Nostre Senyor Jesús
s'esposà amb l'Església,
l'esposa del seu cor,
que des del cel l'atreia.
Vespres del casament
n'ha fet una gran Cena.

Convida als seus amics,
convida als seus deixebles:
enllà Judes traïdor,
ençà Tomàs i Pere,
Joan prop de son pit,
d'on ha de ser clau mestre.
En aquest gran convit
la Pasqua amb ells celebra
abans del seu retorn
a la pàtria promesa.
Ell n'és l'Anyell Pasqual
que als convidats s'entrega.
Sa sang farà de vi,
sa carn serà la seva.
Mentre estan sopant
sospira de tristesa:
- Em dol deixar a tots,
i més ioh esposa meva!
em dol deixar-te a tu,
que ets del meu cor la reina;
mes, per salvar el món
ja de morir tinc pressa:
mon Pare em crida al cel.
¿Com m'estaré a la terra?
- Espòs, el meu espòs,
no m'hi deixeu soleta.
Soleta si em deixeu,
m'hi moriré de pena.
- Esposa, cara esposa,
no et deixo sola, no.
¿Veus aqueixa Hòstia Santa?
Aqueix és el meu cos:

---

⁵⁴ *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi* (Mt 28,20, Vg); Jo sóc amb vosaltres dia rere dia fins a la fi del món.

amb ell viuré en tos braços,
amb ell viuré en ton cor,
i viuràs tu amb ma vida
fins a la fi del món.

CONVIT

A LA PRIMERA COMUNIÓ

L'Anyell diví que pastura entre els lliris
us crida al seu hort;
us en darà de florits i en poncella,
rosats amb sa besada, florits en son cor.

Us donarà de la fruita de l'arbre
que hi ha al Paradís.
Aquell qui prengui en sos llavis la fruita
prendrà a Jesucrist.

Si esteu solets, us farà companyia;
si esteu malalts, us darà salut;
si sou pobres, d'infinita riquesa
us omplirà com la flor de perfum.

Quan ha de fer sol, de matí ja comença,
i avui per vosaltres formós sortirà:
oferiu-li les vostres primícies,
que Ell vol les primícies de tot el creat.

Nina a qui encara somriu la innocència,
gentil infantó,
veniu, veniu, que Jesús us convida
festiu i amorós.

¡Que bonic és per defora el sagrari!
¡Que bonic és per defora i per dins!
Avui l'Altíssim un altre en desitja:
obriu-li les portes, puix és vostre pit.

Anyell diví qui peixeu entre els lliris,
dieu-li vosaltres: «Jesús amorós,
a pasturar entre lliris i roses
veniu-hi a mon cor:
seran els lliris les vostres belleses,
seran les roses els vostres amors.»

POST COMUNIÓ

Dieu-me, Angelets:
¿d'on em ve la *ditxa*⁵⁵
de que el bon Jesús
als mos braços vingui?
És Jerusalem
qui avui me l'envia,
no pas la del món,
sinó la divina.
Em ve del cel blau,
i és fill de Maria.
¡Oh moment *ditxós!*
¡Hora beneïda!

Encara que és rei,
no en porta la insígnia;
duu el ceptre amagat
i corona espinosa.

Reiet amorós
que mon cor estima,
disfressat veniu
al vassall qui us crida;
mes prou us conec
amb la pelegrina⁵⁶
i amb l'aire *retxós*⁵⁷
que tant agracia.
Quedeu-vos amb mi,
puix la nit arriba,
que son fosc mantell
a la terra abriga,
i si us quedeu Vós
em serà clar dia.
Quedeu-vos-hi avui,
demà i mentre visca:
regneu sempre més
en l'ànima mia.

---

55 (castellanisme); felicitat.

56 petxina de pelegrí

57 Que porta els cabells llargs.

MIRACLE DELS PEIXETS

*Quis divina neget panis
mysteria, quando mutò
etiam piscis praedicat ore fidem*⁵⁸.
(Dístic gravat en el
globus d'Alboraia).

Bé el sentireu cantar
el miracle dels peixos d'Alboraia,
si a cantar-lo m'ajuda des del cel
Sant Antoni de Pàdua.

Demanà el viàtic un malalt,
quan esclatava una hòrrida tempesta
d'aigües a rius i vents en terbolí,
llampecs i trons i pedra.

Perquè mori un malalt sense sagraments
l'infern entra en batalla.
¿Serien de sos monstres els lladruccs
aquella gran tronada?

No es deixa, no, esglaiar el bon rector:
amb el viàtic sobre el cor sortia,
Anant amb Déu, ¿què li podrà venir
que benvingut no sia?

Rodola el temperi damunt seu,
bramula que bramula.
El núvol bé n'escup de calabruix,
mes el rector ni un fil de roba es mulla.

Conforta el moribund amb pa del cel,
i torna després al poble d'Alboraia.
Mes, ai! el monstre que lladrà al venir,
l'espera en la tornada.

Quan arriba al Barranc del Carraixet,
eixut ara mateix com una roca,
com una serp que davallà dels cims
amb un torrent esglaiador es troba.
Fa el signe de la creu

---

58 Referència al miracle d'Alboraia quan tres formes consagrades van caure al riu i tres peixos les van tenir a la seva boca fins que el sacerdot les pogué recollir. Com a record es gravà en un copó (globus) junt amb la figura de tres peixos una inscripció: *Qui negarà d'aquest pa el misteri, si fins i tot un peix mut ens predica la fe?*

i s'arrisca a través de les onades;
mes cau, i amb les onades cabdellat,
creu que avui li serviran de mortalla.

Quan pot sortir amb vida de sos plecs,
regracia al Senyor, de qui era trono;
mes, ai! volent estrènyer-lo en son pit,
es troba sense el globus.

Ho veuen els devots acompanyants
i es posen a pescar dintre l'escuma,
amb branques i bastons
escandallant la immensa revinguda.

I van amunt i avall
d'una vora de riu a l'altra vora.
iOh! A pescar-lo veniu, Àngels del cel,
que els homes iai! no el troben.

L'albiren entre boga⁵⁹ part d'avall,
mes, ai! és arca oberta,
i la gentil conquilla⁶⁰ d'or i argent
està sense perla.

Les perles eren tres.
Veniu ioh Trinitat! en nostra ajuda.
Si Vós no hi veniu pas,
rodolaran al fons del mar perdudes.

Plorant, el bon rector cau de genolls:
- ¿Com us podré trobar en la riuada,
Santíssim Sagrament?
¿I sense Vós jo tornaré a Alboraià?

- No hi tornareu sense Ell, oh bon rector, -
uns llauradors alegres li responen; -
gireu els ulls al riu:
¿veieu venir quelcom sobre les ones? -

Tres peixos treuen a flor d'aigua el cap,
duent cadascun una Hòstia en sa boqueta,
blanca com flor de lotus sobre el Nil,
i formosa com el sol de primavera.

---

59 Planta herbàcia que es fa als aiguamolls i a les aigües de curs lent, les fulles de la qual, linears, molt llargues i coriàcies, poden ésser teixides per a fer-ne seients de cadira, cistells, etc.

60 Closca calcària d'un mol·lusc.

Els peixolins s'acosten humilment
a posar en el *pixis*⁶¹ sa becada,
com si del Creador
sentissin la presència sobirana.

Saltironen després agosarats,
com per Corpus els *seises* de Sevilla,
davant el globus formós que per dossier
té les copes dels arbres de la riba.

Tot Alboràia acut en processó
i s'omple dels seus càntics la boscúria,
i d'amor a Jesús sacramentat
el regne de València es perfuma.

---

61 Píxide: Copó sense peu.

¿QUÉ ES LA COMUNIÓN?

*Es darse en comida Dios
cubierto debajo un velo
por endiosaros a vos.*
JUAN LÓPEZ DE ÚBEDA

És la taula sagrada on Jesucrist
a sos deixebles estimats convida
del vi d'amor que alegra el cor dels sants,
del pa del cel que els homes deïfica.

És aplicar el llavi assedegat
del costat de Jesús a la ferida,
com al si de la mare l'infantó,
com l'abella a la rosa purpurina.

És unir el nostre cor amb el seu Cor,
com flama humil amb una immensa pira,
com una gota d'aigua amb la del mar,
que és, i no pas com Déu, sense fons ni mida.

És prendre'l en el pit com Simeó,
tenir-lo en les entranyes com Maria;
és empeltar al seu el nostre ser
i refondre en la seva vida la nostra vida.

PER QUÈ JESÚS S'AMAGA

*Et latet et lucet*⁶²

Formosa és l'Hòstia Santa a l'ostensori,
més que el nacre i l'argent, l'or i l'ivori
que el temps daurà i brunyí.
Com resplendeix a la claror dels ciris,
entre els ramells de roses i de lliris
collits aquest matí!

Mes, l'Hòstia Santa és sols aparença,
oh Jesucrist! jo sóc a vostra presència,
mes ai! privat de Vós.
Com més de prop i fit a fit us miro,
vostre ser divinal menys albiro,
oh Sol misteriós!

Ai! No la veig la vostra natura humana,
no la veig la divina sobirana
que enlluernà a Betlem,
no la veig vostra bella fesomia
que els homes i les feres corprenia
llevat les de Salem.

No albiro en la custodia vostra cara,
que com un sol tot l'univers aclareix
mes sí us veig el cor;
no hi sento vostra veu melodiosa,
dolcíssima, tendrívola, amorosa,
mes sento vostre amor.

Us veig el cor, aquest astre que irradia
com el del jorn en son mateix migdia
vessant amor i llum.
Us veig aquest cor angelical i altíssim
que per amor del nostre cor pobríssim
es crema i es consum.

---

62 *Et latet et lucet Phaethontide condita gutta, Ut videatur apis nectare clusa suo. Dignum tantorum pretium tulit illa laborum: Credibile est ipsam sic voluisse mori* (Marcial, *Epigrames*, IV.32). *Tant s'amaga i llueix tancat en una gota d'ambre, que sembla una abella empresonada en el seu propi nèctar. I així te la gran recompensa per la seva feina: és probable que volgués morir així.*

Us veig el cor, humà o diví que sia:
és pel cor que a l'home s'aprecia,
a l'home com al Déu.
De vostre pit el veig dins la ferida,
com pelicà⁶³ que de la seva sang convida:
- Veniu ací i beveu. -

De l'astre que no veig sento la flama,
sento quelcom que en el vericle m'estima
amb un amor sense fi:
de l'amagada flor sento l'aroma,
el parrupeig suau de la coloma
que em vol per colomí.

Jo d'amor em consolo amb aqueix signe:
de mirar-vos avui no en sóc pas digne:
Vós me'n fareu demà;
i de veure-us a pler de cara a cara,
de vostre front mateix a la llum clara,
ma set s'apagarà.

Trist és, Jesús, que nostres ulls no us vegin;
mes, llum a on els Àngels es rabegin,
que us ame nostre cor,
fins que, esqueixada la vital cortina,
veiem al cel la Majestat divina,
que ací ja té l'amor.

---

63 Referència a la 6ena estrofa de l'himne *Adoro te devote*: «*Pie pellicáne, Iesu Dómine, me immúndum munda tuo ságuine*»; *Pelicà benigne, oh Jesús!, del fang del pecats renteu-me amb la vostra sang*. Imatge poètica presa dels antics gravats on es representa el pelicà obrint-se el pit amb el bec per a que els seus pollets puguin alimentar-se de la seva sang.

SANTA MAGDALENA DE PAZZI

De Pazzi la gentil flor
tota petita és encara,
i de rebre el bon Jesús
l'hora dolça li trigava.
I tant el somia de dolç
aquest Pa que del cel ens baixa!

Per ella no baixa pas
i s'està morint de gana!
- Espera, - deien-li tots; -
i Magdalena esperava,
mes, no pas sense plorar,
com les poncelles a l'alba.

No sent admesa al convit,
a sa mare hi acompanya;
se li posa frec a frec
i agafant sa roba exclama:
- Avui va a rebre Jesús
la meva mare estimada.
Pouant en tan bona font,
bé s'omplirà de bona aigua,
de l'aigua de set olors
que els esperits embalsama.
Del seu cor passarà al seu,
i del seu cos a sa falda,
i de sa faldeta a mi,
que n'estic assedegada. -

Cosida al seu faldilló,
al retornar a la casa,
tot el dia la segueix
i a cau d'orella li parla:
- Mareta meva, si us plau,
asseieu-me a la vostra falda,
i amb el cap al vostre pit,
on l'amor prengué posada,
a Jesús sacramentat
dir voldria una paraula.

L'EMPELT

*Exiit ad coelum ramis felicibus arbor
miratur quae novos frondes et nova sua poma.*

VIRGILI⁶⁴

Per l'Eucaristia som empeltats sobre la
carn de Jesucrist.

Tot arbre fruiter de l'horta
la fruita mateixa porta
de l'arbre que s'ha empeltat;
i jo, rebent cada dia
en la dolça Eucaristia
l'empelt del Fill de Maria,
portaré fruit de pecat?

Jo faré menys que un arbre?
Seria per Vós de marbre
mon pit, que ho estima tot?
Empelteu ma raïmera⁶⁵,
estèril i borda i fera,
amb vostra sarment, que és vera⁶⁶,
i serà verd el rebrot;

i jo seré vostra tòria⁶⁷,
raïmera de la glòria,
sarment penjada a la creu,
i la branca amb Vós unida,
de vostra saba nodrida,
portarà els fruits de la vida
amb què Vós l'enriqueireu.

---

64 De Geòrgiques. Llib. II, v. 80: Després de l'empelt: *no passa gaire temps sense que s'aixequi cap al cel un arbre ceptat amb les seves fruitoses branques, astorat del seu nou fullatge i dels fruits aliens.*

65 Parra, planta que fa els raïms.

66 Veraç.

67 Sarment llarg i vivaç.

FRUIT DE LA COMUNIÓ

*Gustate et videte*⁶⁸

Quan davalla del cel el bon Jesús,
algun present cada matí ens porta.
Com ve del Paradís, en porta flors
i fruits que són de fruits eterns penyora.
Ens baixa un raig de llum per caminar
d'aquest exili trist entre les ombres;
de les llagues del cor, el rosamel⁶⁹,
l'elixir que les penes consola,
en el nostre neguit un xic de goig,
en la nostra pobresa alguna almoïna.
De la seva taula ens du el millor bocí
en les tovalles de la blancor de l'Hòstia,
com a primícia del convit reial,
com a confits ensucrats de sa boda.
Ens baixa una guspira de l'amor
amb què les pures ànimes arbora;
del riu paradisiac dels plaers
ens deixa assaborir alguna gota,
una gota no més per no morir,
per no morir d'estimació abans d'hora.
Per fer muntar ses tendres aligons
damunt son aspre niu d'àliga vola,
mostrant-los la becada més amunt
i més amunt fins a passar les bromes.
Tal l'àliga divina, Jesucrist,
ens peix el Pa del cel i se n'hi torna,
tot convidant-nos a volar amb Ell
amunt i més amunt fins a la Glòria.

---

68 Salm 33,9 (Vg): *Gustate et videte quoniam suavis est Dominus beatus vir qui sperat in eo*; Tasteu veureu que n'és, de bo, el Senyor; feliç l'home que s'hi refugia!

69 Melrosat: Mel batuda amb aigua de roses i bullida fins a adquirir consistència de xarop

ELL ÉS AMB MI

Ja us tinc dintre de mi, Jesús dolcíssim!
Del món ja no en vull res:
sent infinit, omnipotent i altíssim,
no em podeu donar més.

Tinc el tresor del cel en mes entranyes,
l'Anyell diví en el cor,
en llurs meners⁷⁰ com tenen les muntanyes
els diamants i l'or;

com té dintre sos llavis la poncella,
el regalat perfum,
com té l'astre del jorn dins sa parpella
els dies i la llum.

Tinc a casa meva, oh dignitat suprema!
el Creador del món,
Aquell que s'ha posat per diadema
els astres en son front.

Aquell per qui et delies,
avui dorm en mos braços, oh David!
Oh infinitat del cel, tu no el capies
i s'allotja en l'escriny⁷¹ del meu pit.

Ja, estadants de l'atzur, no us tinc enveja:
el Déu que galegeu⁷² és dins mon cor:
jo sento que hi flameja
com una mar d'amor.

De l'*Agnus Dei* sóc reliquiari;
el Rei amb ma cabanya es complau;
petit com sóc, el meu cor és son sagrari,
el meu pit és son palau.

Avui faig de daurat reclinadori
al Salomó diví.
Si digna fos del místic desposori
l'ànima que iai! Cent voltes el traí!

---

70 Mines

71 Estoig per a guardar-hi joies.

72 Galejar: Fer gala, ostentació.

De cent en cent els Àngels em voltegen,
els roents Serafins de mil en mil,
del Déu de majestat que victoregen
veient-me claustre, altar i cambril.

Agenollat, el Paradís l'adora,
mes son Senyor és meu:
del Paradís que em vol donar, penyora,
de l'heretat que m'ha promesa, preu.

Mon Estimat està dintre mos braços
i joestic en els braços de l'Amat,
de flors cenyit amb llaços
que els esperits angèlics han trenat.

Ell és amb mi com el matí amb l'alosa,
i jo sóc amb ell com peix en riu pregon,
com infantó penjat al pit de rosa
que de sa vida es font.

No el deixarà fugir l'ànima mia,
que el té lligat i pres:
Ell és amb mi i jo amb Ell, no per un dia,
sinó per sempre més.

L'ESCALA⁷³

El Santíssim Sagrament
comparable és a una escala
a l'escala de Jacob
que en el cel son front amaga.
Els Àngels del Paradís
per ella un dia baixaven.
Ara no són Àngels, no;
és Jesús qui puja i baixa:
hi puja nostres desigs,
que ofereix a l'Etern Pare,
deixant-los ploure després
en amorosa rosada.
Cap amunt vola l'encens,
cap avall la dolça mannà:
l'encens és de nostres cors,
que hi prenen també volada,
per seguir a l'Estimat
prenen les ales de l'àliga.

Si amb Vós un jorn la pugés
oh Jesús, la formosa escala!
Si amb Vós un jorn la pugés
per no baixar-la mai més.

Oh feliç davallament
i més feliç quedada!
Oh dolç anar i venir!
Oh drecera sobirana!
Oh va-i-ve de la dolçor,
flux i reflux de la gràcia!
Oh escala del Sagrament,
beneït qui t'ha aixecada!
Tos graons són d'argent fi,
d'argent i d'or ta barana.
Beneïda sigues tu
que cada dia me'l baixes,
em baixes el meu Amor
i te'n puges la meva ànima!

Si amb Vós un jorn la pugés
oh Jesús, la formosa escala!
Si amb Vós un jorn la pugés
per no baixar-la mai més.

---

73 Referència a l'escala de Jacob: Gn 28,12.

SANTA COLOMA

*Palomica que picas el grano
y tiendes las alas de aquí para allí,
yo te vi,
que picando el pan soberano
Dios se pica de amores por tí⁷⁴.*

Desitjosa de rebre a son Espòs,
la Coloma de Rieti, enamorada,
en ales de l'amor vola a l'altar,
i allí plega les ales.

Allí plega les ales del seu cor,
que per amor de ses amors sospira;
mes, per llescar-li pa dels serafins
el sacerdot no arriba.

I sense eixa becada⁷⁵ de l'Edèn
se'n tornaria al colomar dejuna?
Com pobret a la porta del palau,
ella al sagrari truca.

El sacerdot no arriba! Mes, Jesús
des d'allí dintre sa pregària escolta;
en surt d'encens un núvol vessador
de celestial aroma.

Del temple la boirina dóna el tomb
i damunt de l'extàtica s'atura.
La pluja amb què l'arrosa⁷⁶ suaument,
oh quina dolça pluja!

En plou un infantó com un estel,
que ella copsa en sos braços amorosos,
l'estreny sobre el seu pit, i de petons
cobreix els seus cabells rossos.

La Coloma de Rieti no en té prou:
per llaçada més íntima deleja;
el Nin es torna partícula i son pit
ja és flor d'aquella perla.

---

74 Recorda una poesia de Juan Meléndez Valdes: «La Paloma» en Poesias, 1820.

75 Menjar que un ocell agafa amb el bec.

76 Mullar com amb la rosada. En francès és també “arroser”

MEDITACIÓ

MISTERI DEL MISTERIS

*En ti hay más maravillas
que cuantas ha Dios obrado.*
MONTESINO⁷⁷, 42

Al recordar del Cenacle
el pa dolç i vi novell,
jo me'n pujo al tabernacle
com la morella⁷⁸ al castell.

És el Tabor eucarístic
on jo voldria parar,
el meu tabernacle místic
on quedar-me a reposar.

M'atrau allò que hi blanqueja
com pedra imant a l'acer,
que s'agita i capcineja
fins que n'està presoner.

En eixa roda petita
que una gota d'aigua fon,
aquell Ser immens habita
que mou la roda del món.

Sota aqueixa aparença
s'emmantella⁷⁹ l'Increat,
s'hi sotmet l'Omnipotència,
s'hi enquibeix la Immensitat.

Qui té en sa mà tota cosa,
tot ho ordena, empeny i mou,
abella en calze de rosa
dins eixa forma s'inclou.

Un papalló que voleia
ocupa més espai que Ell,
quan l'astre que ens assolella
la borla és de son mantell.

---

⁷⁷ Antonio Montesino en *Romancero y cancionero sagrados*. 1855.

⁷⁸ Herba que es fa a les parets.

⁷⁹ Emmantellar: Cobrir, envoltar, amb un mantell.

Altre cop com al pessebre,
d'un borralló⁸⁰ va vestit,
d'un borrallonet de gebre
que li ha deixada la nit.

Oh grandària apetitada!
Oh infinitud en un punt!
Perquè sia vostra estada,
doneu vida a mon cor difunt.

---

⁸⁰ Floc; petita porció de fibres aglomerades.

SOMNI FELIÇ

*Delitiae meae esse cum
filiis hominum*⁸¹.

Oh quin somni ha somiat
l'angèlica nina
venint de rebre el bon Déu
a punta de dia!
Llençant-ne encara perfum,
al peu de l'ermita,
a l'ombra d'un gessamí
s'és mig adormida.
Si era un èxtasi el son,
jo no us ho diria:
demaneu-li-ho als angelets
que l'han assistida.

Ha somiat que l'empiri,
a punta de dia,
trobà a faltar a Jesús.
Lloat sempre sia!
El cerquen els Serafins,
el cerca Maria,
de la ciutat de l'Anyell
al riu de la Vida,
del collador de l'encens
al mont de la mirra.
De l'alta Sió eixint
la terra han seguida;
el troben dintre d'un cor,
del cor de la nina.
Aqueix somni afortunat
feliç qui el somia,
puix si pogués perdre Déu
l'ocellada empíria,
és en el cor dels humans
on el trobaria,
que en els fills dels homes té
les seves delícies.

---

81 Prv 8,31; *Jugava per la terra que ell havia creat, i m'era deliciosa la companyia dels homes.*

MA RIQUESA

*O altitudo divitiarum⁸².
Ob sublimitat de riquesa.*

I

Quan a l'hora roenta del migdia
els ulls al cel aixeco
i, com uns rossos ordis
ja a punta de falç, encès albiro:
– Formós és vostre camp, Senyor, – exclamo. –
Mes, ai! per esperar les àuries messes
envieu-me'n, si us plau, alguna espiga. –

II

Quan en la nit serena
en el jardí de les estrelles miro
florir els lliris que cap vent esflora
ni fa malbé cap peu salvatge, exclamo:
– Formosos són vostres vergers, oh Altíssim!
Mes, en el meu llarg viatge
per bàlsam de les mes penes
envieu-me una flor des de l'altura. –

III

Més, al matí, quan en la taula angèlica
als peus mateixos de Jesús em trobo:
– Bé en sou de rics, – dic a la nit i al dia. –
Mes, jo al cel he robada
la riquesa dels àngels patrimoni,
l'Espiga del Sagrari:
tinc en mon cor el Lliri de la Glòria. –

VIGÍLIA DEL CORPUS

*Parate viam Domini.
Ecce sponsus venit, et
ite obviam ei⁸³.*

Com s'engalanen les serres,
com s'empal·lien⁸⁴ els colls
amb llurs verdosos domassos
clapejats de blanc i groc!
A ses plantes han esteses
catifes de mil colors,
i amb corones de llum pura
circuitos estan sos fronts.
Els ceps abriguen la vinya,
els arboços el turó.
Cada cim té un mantell d'arbres,
cada arbre un mantell de flors,
de flors blaves com la jonça⁸⁵,
morades com els alocs⁸⁶,
vermelles com el rubèlic
i el clavellet de pastor.
De roses blanques i veres
cada roser n'és un pom,
el baladre una cascada
que les vessa com un foc.
Un esmalt sembla cada horta,
un vergeret cada bosc
on la perdiu escotxega⁸⁷,
on refila el rossinyol,
on les fontanelles riuen
i corren els rierons,
com llisones⁸⁸ que s'encalcn
anguilejant entre les flors.
Allí, donant-se els braços
l'acàcia florida i l'om,
s'arregleren en arcades,
es posen de dos en dos.

---

83 Is 40,3; Mt 25,6.

84 Guarnir amb domassos, tapissos i altres teles d'ornament.

85 Herba d'aspecte de jonc menut, sense fulles aparents i amb flors de color blau cel.

86 Arbust de fulles oposades palmaticompostes, amb els folíols estretament lanceolats, grisencs al revers, flors blavoses, en llargues inflorescències terminals i axil·lars, que viu a les rambles de terra baixa

87 Cant de la perdiu.

88 Cries de la llissa; peix de diferents espècies.

Quin hoste espera la selva?
Quin príncep espera el món?
Demà és el dia de Corpus
i Jesús Nostre Senyor
surt del sagrari a la plana,
de les capelles al bosc,
com per veure son imperi,
que és l'imperi de l'amor.
I la terra s'endiuenja
amb sos joiells de més cost,
com una núvia amorosa
que ha de rebre el seu Espòs.

Obriu-li totes les portes,
obriu-les-hi com al sol,
les portes de vostra casa,
les portes de vostre cor.
Ompliu-vos de sa llum pura
i enceneu-vos de son foc,
i al Rei del cel i la terra
galegeu en son triomf.

A LA DOLÇOR

*Spiritualis dulcedo in
quo fonte gustatur⁸⁹.*
ST. THOMAS

Quan anaven els nois de Natzaret
a veure el Jesuset
en el modest tuguri de Maria,
es deien l'un a l'altre amb alegria,
com presentint al Mestre de l'amor:
– Anem a la dolçor. –

El Mestre de l'amor ara té estudi
allí en el Tabernacle,
seguici del Cenacle,
de l'eternal festí digne preludi.
– Veniu, – a tots ens crida; –
jo sóc el Pa de vida.

Cecs, veniu: jo us crido per guiar-vos,
als pobres del meu cor per enriquir-vos,
als malalts per guarir-vos,
als morts per retornar-vos. –
Oh cristians! anem-lo tots a veure:
les aigües de son cor
ens donarà a tot beure;
veniu-hi: amb mi els qui porteu cadena,
els qui viviu de pena,
de pena i d'amargor.
Anem a la dolçor.

---

⁸⁹ *Rebent aquest sagrament es tasten les dolçors espirituals en la seva mateixa font.*

IMELDA

*Mergitur in dulci.
Fortis es ut mors dilectio⁹⁰.*

De Jesús sacramentat
Imelda està enamorada;
passa les nits davant seu
de posta de sol a l'alba;
mes, ai! les passa plorant,
plorant d'amor i d'enyorança.
De la seva sang té set,
de son cos diví té gana,
del pa dels Àngels té fam:
mes, ai! no el pot rebre encara:
li falta un abril o dos
per enramar la seva ànima.
Ben enramada serà
si és tanta amor qui l'enrama.

A les plantes de Jesús
deia la pobra novícia:
– Per rebre-us dintre mon pit
diu que sóc massa petita.
Doncs, no dèieu, cor-obert:
«deixeu que els noiets hi vinguin»?
No estimàveu els infants?
No n'èreu Vós també un dia?
Jesús, pietat de mi,
que em sento d'amor ferida.
Si no veniu aviat,
vindreu quan no seré viva. –

El jorn de l'Ascensió
es lleva abans que l'aurora,
baixa al jardí del convent
a collir lliris i roses.
A cada rosa que cull
una besada li dóna.
– De mon Estimat – li diu –
avui seràs a la vora;
i jo n'hauré d'estar lluny,
que he de ser la seva esposa? –

---

90 Immergit en la dolçor. Més fort que la mort és l'amor.

La campana del convent
crida a l'església les monges;
sos ramellets ella hi du
i al peu del sagrari els posa,
on ella voldria estar
per sentir la seva aroma,
no l'aroma de les flors,
sinó el de qui els la dóna.
Com abelles a la mel,
a l'altar elles s'acosten;
ella no pot combregar:
s'està darrera de totes.
iRajar mira aquella font,
i, en la set que la devora,
d'aquelles aigües del cel
no en pot tastar una gota;
i en llàgrimes i sospirs
la seva ànima desfoga!

De les mans del sacerdot
tot plegat s'aixeca una Hòstia,
vers Imelda voleiant
com cèlica papallona.
Esglaiat, ell la segueix,
posant-li el globus dessota
per fer tornar a son niu
el colomí que se'n vola.
Ell vola que volaràs;
en el cibori⁹¹ no es posa
el celestial colomí.
No vol deixar sa coloma,
fins que el ministre, inspirat,
damunt de sa llengua el posa.

Imelda té el que vol,
neda en un riu de delícies.
No podent-les obeir,
cau en terra esmorteïda,
i com un vas de cristall
el seu cor es romp i ... expira.
Imelda es morta d'amor
benhaja qui l'ha ferida!
Qui l'ha ferideta així
bé serà sa medicina.
Avui que s'en puja al cel
se l'enduu en sa companyia:
la primera comunió
de viàtic li ha servida.

---

91 En italià; *ciborio* (*de cibo; menjar*): copó.

TOT CORALANT⁹²

*Superantur candida rubris*⁹³.

Del formós coral de l'Eucaristia
jo en sé un coralar,
que amb les ones bat de nit i de dia
l'amor en sa mar.

N'hi ha d'argentí com flor de vidalba⁹⁴,
i n'hi ha de vermell,
mes tot és com raig matiner de l'alba
lluminós i bell.

L'un és blanquinós com el pa eucarístic,
l'altre és com el vi,
com el vi que un jorn d'aquell raïm místic
en la creu fluí.

El coral florit en l'Eucaristia
n'és blanc i vermell,
radiant i formós com la pedreria.
Qui en vol un ramell.

---

92 Coralar: acció de pescar coral.

93 *Superantur candida rubris ad altiora erigenda cogitatio*. (Emmanuelis de Villarroel, *In sacras tautologias*, II, 1707); supera la més brillant blancor que els pensaments més alts poden concebre.

94 Liana de flors d'un blanc trencat amb quatre pètals, freqüent als boscos i a les bardisses humides.

PA DEL CEL

*Esurientes implevit bonis*⁹⁵

LUC. 2

Déu nos en do.

Els que aneu perduts
damunt la terra,
si és que mengeu pa
el mengeu ben negre!
El mengeu de prims⁹⁶,
que és pa de galera⁹⁷;
el mengeu d'aglans,
que és menjar de bèsties.
Mes que de forment⁹⁸,
hi ha grans d'arena;
s'hi troben carbons
i bocins de llenya;
diríeu que és fel
de tant que amargueja.
Si el voleu millor,
jo en sé d'una panera,
la te el bon Jesús
a dintre l'Església.
L'ha pastat un Déu
al si d'una Verge
amb llet virginal
i flor de la xeixa.
Com borrall de neu
aqueix bla blanqueja,
com una hòstia és bla,
dolç com una bresca⁹⁹
de divines flors
pels Àngels feta.
Aqueix pa és del cel,
i el mortal que en menja
viurà sempre més
en la Glòria eterna.

26 ABRIL 1899.

---

95 *Omple de béns als afamats* (Lc 1,53).

96 Primer segó que surt de la farina que fa un pa de molt poca substància.

97 Terreny que no és bo pel conreu i s'usa per a fer teules i rajoles.

98 Blat blanc.

99 Pa de cera que fabriquen les abelles dins el rusc per a dipositar-hi la mel.

DARRERA HORA

Si em donàveu la penyora
que vull per ma darrera hora,
quan vingui la nit,
ioh Jesús – Eucaristia!
*Jo m'adormiria
sobre vostre pit.*

I en el cancell de la Glòria,
de la mort cantant victòria
l'amor infinit,
ioh Jesús – Eucaristia!
*Jo em desvetllaria
sobre vostre pit.*

PER DESPRÉS DE COMBREGAR

Aquest venturós matí
en mon cor el sé allotjat
*Mon Estimat està amb mi,
jo estic amb mon Estimat.*

Al qui estava en el sagrari
jo el tinc als meus braços pres:
per donar-me no té més
la creu rica del Calvari.
Simeó, el jai¹⁰⁰ diví,
no el tingué més abraçat.
*Mon Estimat està amb mi,
jo estic amb mon Estimat.*

És ma cèlica ventura
semblant a la de Maria;
i pel Fill que ella rebia
qui tingués sa ànima pura!
Tingués son cor per coixí,
icom hi estaria de grat!
*Mon Estimat està amb mi,
jo estic amb mon Estimat.*

De les delícies del cel
sols per donar-me una mostra,
quan em doneu l'amor vostra
us desfeu de sucre i de mel.
El cel ja comença ací,
puix mon cor us ha trobat.
*Mon Estimat està amb mi,
jo estic amb mon Estimat.*

DIJOURS SANT DE 1900.

---

100 Avi, vell; persona de molta edat.

A UN JOVE COMBREGANT

*Regnum Dei intra vos est*¹⁰¹.
*Dominus tecum*¹⁰².

Pobre portes el vestit,
mes la teva ànima és rica,
puix reps a un Déu infinit
que tot bé li comunica.

Diga'm amb qui vas
i jo et diré qui seràs.

*El món et pren per sa escòria,
i ets un Déu en flor
que portaràs ceptre d'or
en el regne de la Glòria.*

Ses riqueses has apilat
Jesús en la consciència:
la seva divinitat
damunt la teva innocència.

Estima i sofreix:
és Ell qui porta ton feix.

*El món et pren per sa escòria,
i ets un Déu en flor
que portaràs ceptre d'or
en el regne de la Glòria.*

El Déu del Sagrari és gran,
Ell engrandeix i angelitza:
el que toca es torna sant,
i a qui el rep el divinitza.

Prou ho aconseguí
quan en ton llavi el posí.

*El món et pren per sa escòria,
i ets un Déu en flor
que portaràs ceptre d'or
en el regne de la Glòria.*

---

101 *El Regne de Déu és dins vostre* (Lc 17,21).

102 *El Senyor és amb tu* (Lc 1,28).

CANÇÓ EUCARÍSTICA

Fecit coenam magnam¹⁰³.

*Quedéme y olvidéme.
El rostro recliné sobre el amado.
Cesó todo y dejéme,
dejando mi cuidado
entre las azucenas olvidado¹⁰⁴.*

Jesús, fill de Maria,
un dijous al matí,
a casa del seu Pare
m'ha dat un gran festí.
*Cor d'Àngel,
flor de gessamí.*

En la taula blanquegen
tovalles de setí;
damunt la taula blanca,
del bon pa i del bon vi.

El Pa com unes hòsties,
és de forment diví,
no el sembraren, no, els Àngels
ni el segà el Serafi.

L'Esperit Sant el sembra
de gentil Verge al sí;
L'Esperit Sant el sembra:
l'Església el collí.

El Vi n'és de la vinya,
la vinya d'Engaddí;
la tassa en què me'l dóna
és un calze d'or fi.

Era tan dolç de beure,
que me n'embriaguí.
Per tornar-me'n a casa
no trobo ja el camí.
*Cor d'Àngel,
flor de gessamí.*

¡Oh Vós, que sou ma vida,
ma vida i mon camí,
guieu-me a casa vostra
per viure o per morir!

---

103 *Va fer un gran sopar* (Lc 14,16).

104 *San Juan de la Cruz. Noche Oscura, canción 8*

POBRESA

*Edent pauperes et saturabuntur*¹⁰⁵.

*Mendici Dei sumus*¹⁰⁶.

SANT AGUSTÍ

Pobre entreu en mon pit com a l'Estable,
i oh Vós que ho teniu tot, Déu d'Israel!
Quan baixeu a la terra miserable,
doncs ¿que deixeu vostra riquesa al cel?

No, que sempre baixeu amb les mans plenes,
i prenent-vos a Vós atresorem:
sou un arbre del cel que en les arenes
o gais¹⁰⁷ jardins de l'ànima arrelem.

¡Ai! De jardí no en té pas cap la meva:
tot és en ella codolar i areny.
Veniu-hi Vós i oh l'arbre que més lleva!
i es cobrirà de roses son pedreny.

A mi abaixeu les branques cada dia,
de fruita carregades a desdir,
i de fruites i flors i pedreria
deixeu-me-les, si us plau, alleugerir.

---

105 (PsG 21,27); *Els humils en menjaran fins a saciar-se* (Sl 22,27)

106 *Som pidolaires de Déu*; expressa la absoluta indignència de l'home davant Deu. Pres de la frase de sant Agustí: «Omnes, quando oramus, mendici Dei sumus» (*Sermo* 83,2)

107 Que donen alegria.

ROSA D'AMOR

I

Voltada de raigs d'or
veig una blanca Rosa
del Tabernacle dins,
enmig de la custòdia.
Té la claror del sol,
té la blancor de l'Hòstia:
¿de quin roser serà?
¿quins aires l'han desclosa?
Els aires de l'amor
que vénen de la Glòria,
d'aquell amor gran
que Jesús ens porta.
Bellíssima com és,
nostra lletgesa enyora;
té unes aletes d'or,
divina papallona,
i altar avall, sovint,
altar avall s'envola:
vola d'ací i d'allà
i en algun pit es posa.
iSi es posa en un pit,
quina blancor li dóna!

II

Dóna'm la blancor,
bella Rosa blanca,
rosa de tot l'any
que l'amor abranda;
i, des del vericle
tron de la gràcia
abaixant el vol,
a mon pit davalla.
Fes-ne ton pitxer¹⁰⁸,
fes-ne ta peanya,
floreix en mon pit,
en mon cor esclata,
i ompliràs d'olor
tota la meva ànima,
fins que la mort

---

108 Gerro, especialment per a posar-hi flors.

amb un cop de dalla
d'eix cos de pecat
li obrirà la gàbia.

III

¿Qui temerà la mort
si ve amb l'Eucaristia?
Quan, a qui està morint,
l'espatlla el món li gira,
quan tots li diuen: – Vés, –
ella ve a dir-li: – Vine:
ara que et deixa tot,
ara vull ser ta amiga;
per al camí del cel
jo et serviré de guia,
i del reial tresor
t'alçaré la cortina.
– ¿Quin camí seguiré? –
diu l'ànima afligida.
Jesucrist li respon:
– Anem: jo sóc la via.
– Mes, de la negra nit
s'enterboleix ma vista.
– Jo sóc la llum del món:
qui em segueix no es desvia.
– La mort em ve a abraçar
sols per tornar-me argila.
– Primer t'abraço jo,
que autor sóc de la vida. –

De bat a bat el cel
es bada a qui hi arriba
amb l'esperit ornat
d'aqueixa Rosa mística.

Oh Rosa de l'amor
sagrada Eucaristia,
Jesús, oh bon Jesús,
siau tota ma vida,
siau en aquell jorn
ma dolça companyia.

VENIU

Oh Maria, en vostre si
quan Déu estotja¹⁰⁹ la perla
de vostre Nadó diví,
hauria el Serafi
deixat el cel per haver-la.

Mes, ara, iai! la menysté
l'home a qui Vós li oferiu!
Perla de l'Eucaristia,
veniu, per mà de Maria,
veniu a mon pit, veniu.

Ell serà conquilla¹¹⁰ d'or
d'aqueixa divina perla,
ioh Mare del Salvador!
si li deixeu Vós el cor
que li feu de mareperla.

---

109 Tenir guardat (quelcom) dins seu.

110 Closca calcària d'un mol·lusc.

LA FONT

Al bell fons d'una terra inhabitable
hi havia un camí dret
que, al viador¹¹¹ prenent des de l'abisme,
el duia al cim del cel.

Xardoroses rugien a mà esquerra
les sorres del desert;
mes, a sa dreta el vorejaven d'ombra
els arbres del verger.

El verger era gran i floridíssim,
imatge de l'Edèn;
a voliors¹¹² els àngels hi cantaven,
que foren llurs aucells.

Rajava enmig la font de l'aigua viva,
de raig joliu i etern:
hi acostaven sos llavis les ovelles,
els arbres ses arrels.

Mes, ell, deixant la via de la Glòria,
rodava pel desert,
i, per no beure d'aquella aigua pura,
es moria de set!

---

111 Vianant. Persona vivent en tant que es considera fent el seu camí devers la vida eterna.

112 Munió d'ocells volant.

SEDEJANT¹¹³

*Emissiones tuas paradisus¹¹⁴
Sitivit in te anima mea¹¹⁵.*

Dintre el Sagrari he sentida
una veu dolça que diu:
«Jo sóc la font de la vida:
¿perquè a beure no hi veniu?»

Doncs, jo hi vinc, Jesús, a beure
de les aigües de l'amor,
que fan el cel entreveure,
embriagant nostre cor.

Quan en sa copa sagrada
beure puc cada matí
com en sa deu regalada
la sang de l'Anyell diví,
de mos llavis a mes venes
en sentir-la traspuar,
tinc la set de les arenes,
que ni s'apaga amb la mar.

Com una ona d'alegria
submergeix mon esperit
ioh riu de l'Eucaristia!
quan desaiguau en mon pit.

Sols per donar-me una mostra
de les delícies del cel,
quan em doneu l'amor vostra
us feu de sucre i de mel.

Us feu de mel que degota
d'eix pa de bresques¹¹⁶ diví
i sento de gota en gota
regalimar dins de mi.

---

113 Patir set.

114 *Els teus recs són un paradís de magraners amb fruits saborosos, amb hennes i nards* (Ct 4,13).

115 PsG 62,2; *Tot jo tinc set de tu* (Sl 63,2).

116 Pa de cera que fabriquen les abelles dins el rusc per a dipositar-hi la mel.

Pel molt que a mi em donàreu
¿que us donaré, Jesús meu?
Puix per amar em criàreu,
us daré l'amor que em doneu.

Un cor que tinc us el don¹¹⁷,
d'estimar-vos desitjós.
Reposeu en aqueix tron
perquè jo reposi en Vós.

Fins els Serafins i Arcàngels
envegen ma sort; mes, ai!
D'aqueix cel de vostres Àngels
feu que jo no hi caigui mai.

---

117 Dono, variant.

SANGUIS

*Los ángeles son presentes
y, adorando a Cristo, notan
como aquellas claras fuentes
de sus llagas relucientes
no se agotan¹¹⁸.*

Bibite ex eo omnes¹¹⁹.

De la sang de Jesús
¿quina és la font divina?
¿Quina és la dolça font
sinó el cor de Maria?

Bé n'és de formós i pur!
Més n'és el vas que el copsa,
el cos de Jesucrist
que està dintre de l'Hòstia.

D'eix vi misteriós
en dóna a qui en desitja;
en dóna per cinc raigs,
que són les cinc ferides.

Neteja ioh tu que en beus!
tos llavis i les venes,
de les de Jesucrist
puix passarà a les teves.

¡Se t'aglevés¹²⁰ al cor
aqueixa sang purpúria
i et fes àngel del cel
l'angèlica beguda!

---

118 Fray Ambrosio Montesino. Obispo de Cerdeña, *Tractado del Santísimo Sacramento de la Hostia consagrada*, a *Antología de poetas líricos castellanos*, Obras Completas de Marcelino Menéndez Pelayo.

119 *Beveu-ne tots* (Mt 26,27).

120 Quallés; del verb aglevar; fer-se una gleva, un terrós, quallar.

SET

*Qui bibunt me adhuc sicient*¹²¹.
(ECCL. 24-29)

El sol ha de sortir de l'orient;
mes per mi l'orient és el Sagrari;
mos ulls no se n'allunyen un moment,
mon esperit no es cansa de volar-hi.

¿On correrà el cérvol corferit
sinó a la clara font que remoreja?
¿On volarà l'ocell en fosca nit
sinó a la llum de l'alba que punteja?

Jo sóc, jo sóc el cérvol assedegat,
l'ocell que en la foscor el dia enyora,
i Vós sou per ma set la flor del prat
i per la fosca de mos ulls l'aurora.

Aurora de l'amor, ioh sent Vós sol,
que em fonc tot esperant-vos d'enyorança
i deixarà mon esperit el dol
i es vestirà de llum i d'esperança!

Amor de mes amors, ioh Jesucrist!
ioh! ¿quan serà que en vostres ulls m'abeure¹²²?
De goig ha mort algú perquè us ha vist:
jo moriria per poder-vos veure.

---

121 *Els qui em beuen, encara tindran més set.* (Sir 24,21).

122 Abeuro present d'Abeurar: Donar beure abundantment. (Variant: abeure)

L'HE CERCAT

*Quaesivi quem diligit anima mea*¹²³.

Un matí jo l'he perdut
l'Amor de l'ànima mia,
el cerquí en el fonollar¹²⁴,
el cerquí dintre la vinya.
Ja el veig entre els joiells
de la sarment beneïda.
Ell em vol donar raïms
i sols per Ell jo venia;
jo sols venia per Vós,
Jesuset formós
de l'ànima mia.

Un dia el torní a perdre
collint floretes del prat;
el cercava entre els arboços,
el cercava dintre el blat.
Rosses eren les espigues,
més n'era el meu Estimat:
per la rossor jo l'albiro
dins les xeixes¹²⁵ amagat.
«Tria-te'n, – deia, – una garba.»
Jo la trio de bon grat,
la que ha lligada amb sos braços
la Verge de Montserrat,
la garba que enyora
el meu cor que plora
per mon Estimat.

---

123 Ct 3,1; He cercat l'amor de la meva ànima

124 Herbassar de fonolls.

125 Camp de blat blancal.

L'ALBA MILLOR

¡Oh noche que [me] guíaste!
¡Oh noche amable más que la alborada!
¡Oh noche que juntaste
Amado con amada,
amada en el Amado transformada!¹²⁶

De vostra ara en la tarima
tota la nit he plorat.
¿A on plorarà qui estima
sinó als peus de l'Estimat?

A vostres peus jo plorava,
mes iai! separat de Vós.
Jo us volia i us cercava,
mes el sagrari era clos.

Com ceguet que s'assolella¹²⁷
sense veure l'astre-rei,
prenia el sol i no el veia
en l'eucaristia solei¹²⁸.

Aquell solei m'era ombrívol,
aquell altar m'era trist:
fins el temple és enyorívol
quan no s'hi té Jesucrist.

La vetlla era llarga, llarga,
i iai! sense foc a la llar,
com una riera amarga
costosa era de passar.

Del matí a la primera hora
el tabernacle s'obrí,
i hi floria una altra aurora,
com altra al cel no en florí.

Vaig veure, Amor, la vostra cara,
¡Que formosa era i resplendent!
¡Oh! ¿Perquè hi sortia encara
el sol lleig a l'orient?

25 OCTUBRE 1899

---

126 San Juan de la Cruz, *La noche oscura*, 25

127 Exposar als rajos del sol.

128 Solell: Claror i escalfor directa del sol.

EL MESTRE

*Discite a me*¹²⁹.

Per ensenyar-nos d'estimar
Jesús ha obert escola
en el Santíssim Sagrament
del Tabernacle sota.

– Veniu, veniu, – ens crida tots,
com a sos polls la lloca; –
veniu a aprendre a estimar
de mes ales a l'ombra. –

Si algú té set, com pelicà
amb son bec es cor-obre;
li dóna a beure de sa sang
mentre del pit n'hi brolla.

A qui té fam, com pa del cel
son cos mateix li dóna,
son cos allí a Betlem nascut,
sacrificat al Gòlgota.

El llibre a on els fa llegir
escrit és dins i fora;
ses lletres foren els verdancs¹³⁰,
la llança en fou la ploma.

En la ciència de l'amor
així els alliçona.
Quan sos deixebles saben prou,
se'ls puja a la Glòria.

9 DESEMBRE 1898

---

129 Mt 11,29; *Apreneu de mi*.

130 Senyal que deixa en el cos una contusió, una fuetada, una incisió quirúrgica ampla, etc.

ELIES

Quan en son carro flamejant Elies
cap a l'atzur prenia la volada,
al deixeble Eliseu deixà el mantell
i son esperit doble,
foc pels tirans i resplendor pel poble.

Jesucrist és més que ell.
Quan a l'hora de morir li és arribada,
¿què deixarà a sa mísera fillada?

Li deixa en testament son esperit,
encès de caritat per Déu i els homes,
i el mantell de sa carn immaculada
amb què trenta tres anys anà vestit.

EL VERICLE¹³¹ SAGRAT

El vericle sagrat
és una finestra
per on els Serafins
aguaiten la terra.
Qui de serafí té el cor
en esta vall de misèries
per ella veu part
de la glòria eterna,
puix per ella albira Déu,
qui de gom a gom l'emplena.
Dels béns que el Senyor
allí amagatzema
un raig en sobreix
per l'alba portella,
i des d'allí dalt
ací baix es vessa,
de tresor del cel
enriquant la terra.

---

131 Recipient format de dos cercles de vidre voltats d'un marc d'or, dins el qual es posa l'hòstia per exposar-la a l'adoració dels fidels

EL SAGRAMENT ARBRE DE LA VIDA

*Nobis datus, nobis natus
ex intacta Virgine¹³².*

El Sagrament és l'arbre de la vida
que als damnats a morir d'ella convida.

Veniu, joves i vells:
ompliu-ne els qui capteu, vostres cistelles,
ompliu-ne vostre falda les donzelles,
i vostre cor i vostre si els donzells.
Allegeriu ses branques
d'aquestes formes blanques,
que són sos rics joiells.

Mes, en collir tan dolç i tendre fruit,
no oblideu pas la branca que l'ha dut;
rebeu l'Eucaristia
tot donant-ne les gràcies a Maria.
Pel nou Adam abasta la nova Eva
eixa poma vital que l'arbre lleva.

---

¹³² *Se'ns donà i ens volgué néixer del sant ventre virginal.* Pertany a l'himne eucarístic *Pange lingua* de sant Tomàs d'Aquino per al Corpus Christi.

EN LA SANTA EUCARISTIA

En la santa Eucaristia
pobre esteu com algun dia;
mes no digueu, com llavors heu dit,
que la fera del bosc tingui sa estada¹³³
i Vós no la tingueu, puix de posada
us fa el meu pit.

Oh Jesús, en la santa Eucaristia,
pobre hi esteu, pobre! com algun dia;
mes, no ho dieu si us plau,
sent del cel i la terra criador,
que no tingueu
on reclinar la testa,
puix per coixí us resta
mon pobre cor.

---

¹³³ Referència a Mt 28,20: *Les guineus tenen caus, i els ocells, nius, però el Fill de l'home no té on reposar el cap.*

A SANT FRANCESC DE BORJA

VIRREI DE CATALUNYA¹³⁴

*Pinguis est panis Christi et
praebebit delicias regibus¹³⁵.*
AD LAUDES.

Oh Virrei de Catalunya,
qui no volíeu per vós
els diamants i les perles,
sinó per son Criador;
per enjoiar sa custòdia,
que és el tron de sa cort,
dieu si l'Eucaristia
és una llum o una flor.

Quan vivíeu a la terra
l'endevinàveu per tot,
tant si era encesa la llàntia
com si l'altar era fosc,
com si l'Hòstia era perduda
d'algun temple en l'enderroc:
us giràveu al Santíssim,
com fa la brúixola al nord.
¿La sagrada Eucaristia
és una llum o una flor?

Si és alguna llum divina
veuríeu son raig formós;
si és una flor de la Glòria
en sentiríeu l'olor.

Doncs, ¿què hi fa
quan ha entrat en el cor teu?
Embelleix la teva ànima
amb la formosor de Déu.

21 D'ABRIL DE 1899, ABANS DE LA MISSA.

---

134 Francesc de Borja i d'Aragó (Gandia, 1510- Roma,1572) fou duc de Gandia (1542-1543), baró i primer marquès de Llombai, lloctinent o virrei de Catalunya (1539-1543).

135 De la tercera antifona de l'ofici de Laudes de la festivitat del Corpus. *És gustós el pa de Crist i proveirà de delícies als sobirans.*

A CANÀ DE GALILEA

Vós a Canà de Galilea un dia,
per amor a Maria,
tornàveu l'aigua en vi;
més gran és el miracle
que per amor a mi
obràveu lluminós al Cenacle,
puix per donar-nos sa mateixa vida
el vostre cor diví,
aquell vi de la copa beneïda
en sa mateixa sang el convertí.

UN VOL DE COLOMETES

Un vol de colometes
voltava el campanar,
un vol d'ànimes pures
voltava vostre altar.
Una ventada forta
a mi me'n va allunyar:
iquins dies d'enyorança!
iquines nits de sospirar!

Vençuda la ventada,
icom hi podré tornar
amb les blanques colomes
pel cel a voleiar!
Divina sementera¹³⁶,
misteri de l'altar;
blat de l'Eucaristia,
jo et tornaré a picar!

LA COMUNIÓ DEL CEL

*Quid mihi est in coelo?*¹³⁷

La comunió que rebo aquí a la terra
de la del cel és la millor penyora;
i Vós, Jesús, dolcíssim,
que la víctima en sou i el victimari¹³⁸,
me la dareu des del sagrari cèlic.

Vestit de l'alba nival allí us albiro
amb la immortal estola
tenyida amb la vostra púrpura mateixa,
i sobre el braç esquerre, per maniple,
com segador que de les messes torna,
granívola duent i assaonada
la garba de les ànimes immensa.

Allí, innocent i immaculat Pontífex,
al Pare etern altíssim
de vostra sang li feu eterna ofrena;
li mostreu vostres llagues lluminoses,
i la de vostre Cor, sol entre estrelles
que omple de llum els regnes de la Glòria.

Jesús, el sacerdot del sacrifici,
n'és també l'Hòstia santa,
que en l'atzurat¹³⁹ combregador es dóna.
Son cos diví és el pa d'aquella taula,
sa sang el vi, el vi que engendra verges
i torna al cos la joventut perduda
i al cor sa vella floració de somnis.
L'Anyell serà nostre menjar i beure,
mes ja no mort pel foc de l'holocaust,
sinó vivent, fresquívol
i aureolat de llum com una estrella.
Sa sang serà la nostra sang mateixa,
sa carn la nostra carn. Allí la fruita
abastarem de l'arbre de la vida,
d'on aquí sols assaborim l'escorça.
Aquí bevem la gota de rosada:
allí beurem en la fontana oberta;

---

137 PsG 72,25; *Qui trobo al cel fora de tu? Si et tinc a tu, res no desitjo a la terra* (Sl 73,25).

138 El qui, en els sacrificis, assistia el sacerdot, encenent el foc, lligant la víctima i subjectant-la.

139 De color d'atzur.

allí podrem nadar dintre les ones
de la mar de l'amor, sens fons ni mida.

En la taula dels Àngels,
ací mengem el pa, mes sense veure
a l'Eternal que en ell es fa mengívol:
alçada la cortina del misteri,
allà veurem, en son etern migdia,
el Verb diví mateix de cara a cara.
Quan podré dir, amb el profeta Osees:
*Sponsabo te mihi in sempiternum?*¹⁴⁰

Oh Pasqua de la Glòria,
¿quan floriràs per mi? ¿Quan amb ta grella¹⁴¹
de flors del taronger del desposori
ornaràs el meu pit, que sempre frisa
per mon Espòs diví? Noces eternes,
¿quan el veure abocar dintre ma copa
aquell vi de l'eterna Eucaristia,
que dóna als elegits l'embriaguesa?
¿Quan fondreu la meva ànima en l'incendi
de l'amor divinal? ¿Quan enfonsar-me
podré en la mar de la divina essència,
d'un abisme baixant a un altre abisme,
de l'abisme d'amor al de la Glòria?

---

140 (Os 2,21); T'esposaré *amb mi per sempre*.

141 Brot que surt a la soca d'un arbre o a la base d'un arbust.

ELS LLIRIS DEL JARDÍ

Quan els lliris del jardí
obrien aquest matí
sos calzes de plata,
refrescava-les suau
d'una pluja que allí cau
la dolça rosada.

Aqueixos lliris d'olor
eren, oh nins, vostre cor
que en l'altar avui s'obria,
i aquella pluja del cel,
de gotes de sucre i mel,
és l'Eucaristia.

LA PATENA I EL CALZE

De sobre el tron d'or de la patena,
quan l'Hòstia prenc candíssima¹⁴² i serena,
oh Pare etern, m'apar veure-us a Vós,
des del cel, abaixar-me vostres braços,
per posar-los en els meus, caiguts i lassos¹⁴³,
el vostre Fill formós.

De sobre el corporal quan prenc el calze,
el calze, font de ma salut i vida,
m'apar sentir el bon Jesús que em crida:
– Posa tos llavis en ma llaga i beu,
beu la sang i la vida del Cor meu. –

---

142 Candor: Absència de malícia, sinceritat de qui no té res per amagar.

143 Fatigats.

LA NIT DEL CORPUS

La nit del Corpus Christi,
de totes les de l'any és la més clara,
com a nit de la festa de la terra.
Enguany, en voladúria,
joiosos i cantant, els rossos Àngels
i els esperits seràfics en sortien
com un esbart¹⁴⁴ de músics
que de l'aplec d'un ermitatge¹⁴⁵ tornen...
D'acompanyar venien a l'Altíssim
entre verdor, domassos i banderes,
pels carrers i places
de la ciutat magnífica i del poble
que s'amaga entre boscos pagesívols.

La dolça flaire encara
sentien de l'encens que a encesos núvols
la sagrada partícula seguia.
Encara el dolç murmuri
sonava harmoniós a ses orelles
de la solemne música del *Sacris*¹⁴⁶,
que del triomf sacramental és l'himne.

Els pelegrins que de Nazar¹⁴⁷ la bella
se'n pugen a Salem¹⁴⁸ en caravana,
ans d'arribar a ses muralles fortes,
a beure l'aigua d'una font s'aturen;
així del cel a mig camí es paren
els viadors angèlics
per contemplar de la Salem divina
les portes d'or i les torres de topazi.
iCom la veuen de formosa amb sos meteors¹⁴⁹
i sembradissa¹⁵⁰ d'astres
que són de sos camins la polsinera!
Veuen son mur altíssim
obert per dotze portes, cada una
amb el nom d'una tribu rubricada

---

144 Associació de persones dedicades al conreu de les danses tradicionals.

145 Lloc d'ermites o d'eremites.

146 Primera paraula de l'himne eucarístic, *Sacris solemnii iuncta sint gaudia; s'ajunti la nostra joia a la solemnitat sagrada.*

147 Natzaret (נָצְרֶת)

148 Antic nom de Jerusalem abans de la conquesta de la ciutat pel rei David.

149 Fenomen atmosfèric

150 Escampadissa

del poble d'Israel. Per sentinella,
damunt de cada porta vetlla un Àngel.

De la muralla els sòcols
són fets de pedres fines,
d'esmaragda, safir i calcedònia.
És cada porta una perla,
i la muralla és de carreus de jaspí,
i la ciutat és d'or, d'un or finíssim,
transparent com un vidre.

Dins d'ella no hi ha temple:
tot ella ho és, i lluminós i esplèndid.
Eix temple no té llàntia,
que té la llum del món en son recinte.
I la ciutat no té ni sol ni lluna.
¿De què li servirien eixos astres?
Per lluna té la Verge,
l'Anyell diví per sol que l'il·lumina.
¡L'Anyell diví! Pels Àngels i pels homes
sia lloat centúries de centúries!¹⁵¹

Sa vista els fa girar cap a la terra,
a on aquest capvespre
pasturant el deixaren entre lliris.

¡Quina formosa visió! Les santes Hòsties
que pels florits carrers on les seguiren
rastre de llum puríssima deixaren,
com fulgurant estela
majestuós cometa vagarívol,
estrelles fixes ara,
reposen ja de nou dintre el sagrari.
Mes, la porta, per ells, es transparenta
i el veuen de son Rei aurífic tron.
Els pobles se'n decoren,
cadascun joiós de son brillant esplèndid.
És cada forma un astre
que la claror pel seu entorn adolla¹⁵².
Les viles i ciutats en resplendeixen,
i amb una altra aurèola s'entrelliga,
i una estrella es dobla amb altra estrella,
i amb mil i mil en els aurífics globus
que són paneres místiques dels Àngels.

---

151 Inspirat en la visió de la Jerusalem celestial descrita a Ap 22, 9-26.

152 Abocar a doll.

És cada poble un ciri,
cada nació un retaule
de l'estel·lífer¹⁵³ temple de la terra,
d'on les nacions llatines
en són altar major, eixa vesprada
il·luminant amb sa més rica encesa.

De llevant a ponent, la terra tota
està de Vies Làcties
més i millor que el firmament cenyida:
Europa és una immensa nebulosa
de milions i milions d'estrelles,
cadascuna aureolada
amb una gran atmosfera de glòria.
Espanya en blanqueja
com bell tarongerar en sa florida.

Per la marca estampada sobre el velló¹⁵⁴,
l'ovella del pastor és coneguda;
pel segell eucarístic,
blanc i vermell, amb l'Hòstia i amb el *Sanguis*¹⁵⁵,
el bon Jesús coneix sos territoris.
Els circumda una garlanda mística
de llumenetes blanques,
vora les quals la llàntia de l'Altíssim
avergonyida acluca ses parpelles.
Cadascuna d'eixes Hòsties,
com eix sol que ens escalfa i il·lumina,
és rei d'altre sistema planetari,
on brillen altres Híades i Plèiades¹⁵⁶,
escampa rius de vida
que ací i allà fan néixer
de la virtut els lliris i les roses,
i encalça vers l'abisme les tenebres,
com als lleigs rats-penats la llum de l'alba.

Cadascuna d'eixes formes
que els ulls veuen petita
com borralló de gebre
entre les flames d'or de l'ostensori,
per ells és gran, de llet és una gota
que en cercles progressius creix i s'eixampla,

---

153 Que porta estels

154 Llana que cobreix el cos d'un animal llanut.

155 El vi eucarístic consagrat.

156 Grup d'estels de la constel·lació de Taure.

és una setelía¹⁵⁷
de què les blanques fulles
creixen entorn fins a cobrir la terra.

Cadascuna és un abisme
que posa els seus enteniments en roda
deliciosament. Eix petit cercle
és la rosa del temple dels misteris,
l'alabastrí orifici
del pont de l'infinit. És l'ampli cràter
del volcà de l'amor, d'on les guspies
són eixos mons que per l'espai rodolen,
i bull, s'agita i flamereja¹⁵⁸ encara
com en l'esclat de sa erupció primera,
podent ensementar de mons i vides
i creacions sens fi, nous hemisferis.

Des d'allí dalt la terra sembla un lliri
tot enjoiat de gotes de rosada.
No és cansen de mirar-la els Àngels rossos,
puix si per nostres ulls seria obscura,
lluminosa és per ells com al migdia.
Abans de acomiadar-se'n, fent d'un núvol
d'encens reclinatori
i assaborint encara els dolços himnes
del trobador angèlic,
esmaperduts en èxtasi exclamen:
«iSenyor, Senyor Omnipotent i Altíssim,
boniques són totes les vostres obres;
bell és el cel amb sa gentil florida;
mes, ai, avui la terra és més formosa
amb son mantell de nit brodat d'estrelles
i de constel·lacions d'Hòsties sagrades,
d'on és cadascuna un món d'amor i glòria!
iGlòria al Senyor eternament! *Hosanna,*
Hosanna in excelsis»

---

157 Arbust de roses muntanyenques.

158 Flamarejar: Fer flamarada.

EL CRUCIFIX I EL CALZE

El sant temple està ple de gom a gom:
tothom
de genollons adora l'Hòstia santa
que puja lluminosa i triomfant
en mans del sacerdot.
Damunt del calze pronuncia un mot,
i un pensament terrible
assalta la seva ànima: «¿És possible
que eix vocable sortit del llavi meu
hagi fet d'aquest vi la sang d'un Déu?
I si és només que vi, l'engany és doble
si l'alço com a sang als ulls del poble.»

De cop es posa trist
el gran Sant Crist
que s'aixeca darrera el tabernacle,
i, esglaiador miracle,
d'una a una desclava de la creu
ses dues mans, i arreu
baixa els braços com sos brots un salze,
de mans del sacerdot arrenca el calze,
i amunt, amunt, l'arbora esplendorós
com el matí son astre vermellós,
al seu Pare oferint la sang eixida
de ses mateixes venes amb la vida,
present que estima més
que tot un món en son amor encès.

En veure-ho els devots, tots se'n esglaien,
els altres es desmaiien,
i el panteix, l'estupor, els ais i el crit
fan tremolar la volta de granit.

Trist el ministre i de genolls en terra,
al marbre de l'altar trèmol s'aferra
per no caure de por,
i crida: «¡Oh bon Jesús, perdó, perdó!
¡D'aqueixos alts misteris no sóc digne!»
Mes, Jesucrist, en signe
de que l'ha perdonat,
torna a ses mans els calze consagrat.

Cinc segles han passat d'aqueix exemple,
i encara avui a Ratisbona al temple
pel cap d'any del succés aterridor
li torna la tremolor.

EL MIRACLE DE LA FLOR

Ha plogut tot el sant dia,
ha plogut tota la nit,
tanmateix n'és ben de plànyer
el bon rector d'Ettiswyll¹⁵⁹,
que és a portar el viàtic
pel més aiguós dels camins.
Si el rector és ben de plànyer,
n'és més qui s'està morint:
això esperona el ministre
portador de Jesucrist,
puix si li porta a deshora
pot costar-li el paradís.
Mes ¡ai! Que prompte l'atura
el fangueig que es va espessint;
lligat de peus i de cames,
prova si se'n pot sortir;
després d'una relliscada,
troba un còdol giradís,
i el Sagrament i qui el porta
del fangar cauen enmig.

Quan torna a aplegar el *pixis*¹⁶⁰,
sense la Forma l'ha vist,
quan es veu sens l'Hòstia santa
se sent faltar l'esperit,
s'agenolla en la fanguera:
«Senyor, pietat de mi!
Ensenyeu-me l'Hòstia santa,
més que sia per morir.
No em mouré de la fanguera
que no la tingui en mos dits.»

Qui prega amb fe i esperança
de Jesús es fa sentir:
ses sagetes sempre el toquen
si no el deixen corferit,
i si corfereixen gaire,
Jesús no pot resistir.
Tot plegat del mig del llot
¡oh meravella!
Una planta veu sortir

---

159 Ettiswyll, Cantó de Lucerna. Suïssa. Miracle eucarístic del segle XIIIè. Es va trobar la forma perduda enmig del fang en una flor sortida miraculosament.

160 Píxide: Copó sense peu.

primaverenca,
amb ses fulles coronant
gentil poncella.
És una flor que no han vist
ulls de la terra:
no és nadala¹⁶¹ ni clavell,
ni rosa-vera¹⁶²,
mes de totes té l'olor
i boniquesa.
La poncelleta es desclou
com mare-perla:
embriaga el sacerdot
l'olor que vessa.
El rector, esbalaït,
la flor contempla:
per sos ulls i per son cor
ique n'és de bella!
Que n'és de bella, que n'és de blanca,
blanca de fora, de dins nevada;
li sembla un calze de lliri d'aigua,
i en mig del lliri, de llum voltada,
feta una estrella veu l'Hòstia santa.

La recull el bon rector,
i dels llavis de la flor
la porta als llavis de l'ànima,
que amb aqueix confort diví,
com colomí
estén la seva ala,
de l'exili d'aquest món,
ombriu i pregon,
volant al sol de la pàtria.

D'això ja fa molts anys:
passà prop de Lucerna;
el poble d'Ettiswyll
ne té memòria eterna.
Mes, ai! d'un altre fang
l'Europa està coberta,
del fang de les passions,
del llot de la impuresa.

Jesús sacramentat,
si torneu caure a terra,

---

161 Flor amb sis pètals blancs i una corona groga al mig, en forma de cercol acampanat (*Narcissus tazetta*)

162 *Rosa vera* o *Rosa fina* o *Rosa de vinya* o *de la Mare de Déu*: la de l'espècie *Rosa gallica* (*Dicc. Moll*)

¿on posareu els peus
que no trobeu fanguera?
Però del mig del fang,
de l'odi i de la guerra,
sempre eixirà una flor
que copsarà eixa perla.

6 DE DESEMBRE DE 1899

EL BLAT

I

Quan Jesús morí
dalt de la muntanya,
sa Mare Maria,
vora sa cabanya,
tenia un jardí
voltat de violes
i de jolioles¹⁶³
i algun gessamí.
Quan l'hivern venia
tot encaputxat,
entre eixes floretes,
les roses i lliris
dels vergers assiris,
ella sembra el blat.
Bella sementera,
gentil sembradora,
la terra ja espera
la messa que enyora;
el món ja sospita
la vostra collita
que al cel enamora.
A grans voladúries
Vénen els pinsans¹⁶⁴
i amb dolces cantúries
demanen-li grans.
En sa falda i mans
la Verge els en dóna,
dient-los: «Preneu;
mes, ai! No hi toqueu
a la sembra mia.
iAi! En el Cor meu
jo el sembraria
el blat del bon Déu
de l'Eucaristia.»

---

163 Flor

164 Ocell d'uns 15 centímetres de llargada, de plomatge castany al dors, gris blavós al cap i amb dues barres blanques a les ales (*Fringilla coelebs*).

II

Ja neix
i la fulla,
ja creix
i peüllla¹⁶⁵.

La Verge més santa
l'herbeja¹⁶⁶ i li canta:
«Puja, blat, bladet,
i espiga en ma feixa¹⁶⁷,
que el meu Jesuset
et tornarà xeixa.

Allí la zitzània¹⁶⁸
no hi treu mai la banya:
si sortís enlloc,
aniria al foc.
Tan sols algun lliri
s'arrisca a sortir-hi
per donar sa olor,
sa olor i sa mel
al blat d'Israel.
Quan ve el mes de juny,
amb la falç al puny
la Verge se'n baixa,
se'n baixa a segar
el blat que el sol daura.
Si el forment és d'or,
la falç és de plata.
Troba uns angelets
a baix de l'escala,
amb la falç al coll
i al barret de palma
un capblau¹⁶⁹ collit
a l'hora de l'alba:
– ¿Ens voleu llogar
per fer la segada?
– ¿Com us llogaré,
si a segar jo anava?
¿Quin jornal voleu
per lligar les garbes?

---

165 Peüllar: Brullar, sortir els primers brins dels sembrats

166 Netejar d'herbes un camp

167 Peça de terra de conreu plana, limitada per marges

168 Cogula, jull: mala herba que malmet el blat.

169 Nom d'una planta liliàcia.

– Deixeu-nos besar
les vostres petjades.
– Les garbes lligueu,
doncs, i espigoleu¹⁷⁰
en la feixa mia,
mentre hi sego jo.
¿Qui me'l segaria
aqueix blat tan bo
de què Déu nos do
de l'Eucaristia? –

III

La Mare de Déu,
a dintre el conreu
quan fa la batuda¹⁷¹,
més d'un Angelet,
amb un palmonet¹⁷²
d'humil vergueró¹⁷³,
a batre l'ajuda.
Fent-lo ençà i enllà,
del boll¹⁷⁴ el destria,
i després de gra en gra,
damunt de sa falda
va triant els d'or
i de més valia,
com un argenter,
pel reial joier.
Les perles que tria
són perles d'amor
per l'Eucaristia.

IV

Dintre aquell jardí
si n'hi ha un molí
d'una sola
mola;
moleta de mà
que un àngel mouria,

---

170 Collir (les espigues que han restat en un camp després de la sega).

171 Batre: Fer sortir, a cops o per un altre procediment mecànic, el gra de l'espiga.

172 Fulla petita de palmera.

173 Verga prima; barreta

174 Pellofa que cobreix el gra de blat.

moleta de mà
que un àngel mourà,
si li diu Maria.
Moliner formós
i tot farinós,
per moldre aqueix blat,
bo i agenollat,
tot avui que espera.
La Verge li diu:
– D'eix blat nutritiu
jo en so molinera.
¿Com jo qui el moldria
per fer-lo Pa viu
de l'Eucaristia? –

V

Amb un sedàs fi,
de seda i de lli,
en son pastador
la Verge divina
passa la farina,
la farina en flor.
Com fou segadora
d'aquell forment místic,
d'aquell Pa eucarístic
vol ser pastadora.
Dins son pit tot cèlic
pastar-lo voldria
el Pa sobre-angèlic
de l'Eucaristia.

VI

Un alat formós
i ros
que porta una pala
vol fer
de forner
i ho és de cap d'ala.
La Verge li diu:
– Tu fes bon caliu
amb foc d'olivera,

d'espígol i de llor
i de ginestera,
que fan bona olor.
Mes, jo l'he pastat,
jo l'enfornaria
mon panet daurat
de l'Eucaristia,
aqueix pa tan bo,
que Déu nos en do. –
Fent-los una creu
Maria els enforna,
i amb sos dits de neu
Ella els desenforna.
I de dos en dos
l'Angelet formós
els posa en l'altar
amb la cara trista,
puix no en pot tastar
quan l'Evangelista
els ve a consagrar.
Ella el consola
dient que demà
en la Santa Missa,
per la qual ja el cor frisa,
farà d'escolà
i el bec sostindrà
de la tovallola
quan combregarà.

VII

Ara, oh cristians,
amics i germans,
si en tanta amargor
voleu la dolçor,
creieu ma paraula;
a menjar aneu,
en la reial taula
d'aqueix Pa dels justos
que té tots els gustos,
d'aquell Pa de Déu
pastat per Maria,
que en el temple sant
us en donaran
amb l'Eucaristia.

LA MISSA DE SANT JOAN

Les ombres fugen de la llum que arriba,
la frescoia alenada de l'aurora
fa gronxar les espigues en la feixa
i els raïms que verolen¹⁷⁵ en la parra.
Per dematí que es llevi l'alba formosa,
ja veu Sant Joan Evangelista
de genollons en terra
i en oració fervent alçant els braços
vers son amat Jesús, qui de l'altura
hi va a baixar abans de gaire estona
en el més inefable dels misteris.

És sa capella una petita cambra,
la més gran de la casa de la Verge,
per ses mans escombrada i embellida.
En el fons hi ha una taula mitjancera,
feta per Sant Josep en sa botiga
de Natzaret. La Verge se'n recorda
de quines de ses fustes
ribotejà son Fill Diví i de quina
altra ajudà a serrar al Patriarca.
D'un llenç de cànem i de lli finíssim
la taula està coberta,
rajat de la filosa de Maria
i amorosit amb sos puríssims llavis.
La Creu del sacrifici
és de dues branquetes encreuades
pel mateix Jesús, qui en sa infantesa
no volia en ses mans altre joguina.
No li cal ordinari
ni ritu de la Missa: prou recorda
la que son Mestre celebrà en la Cena.
El Missal és son cor d'Evangelista.
Els dos Àngels més rossos
que s'han trobat al Paradís l'ajuden
amb els ulls baixos i les mans plegades,
desitjosos de ser dignes acòlits.
Comença en nom del Pare,
en nom del Fill i Esperit Sant l'*Introit*
de la Missa: l'amor que l'ha dictada
li recorda les rúbriques divines.

---

175 Verolar: Un fruit verd, començar a prendre el color que té quan és madur.

Après dels nou sospirs del *Kyrie eleyson*,
fa ressonar el *Gloria in excelsis*,
himne joiós dels Àngels del Pessebre,
i entre oracions i antífones
recita l'Evangelí,
que encara no ha gravat en el *papyrus*.

Quan aixeca els braços
al *Sanctus, Sanctus, Sanctus*, els acòlits,
recordant que ell és l'àliga de Patmos,
alcen també les ales voladores
com per anar, si cal al seu seguici,
dient amb ell: *Hossana*.

Mes de volar no és hora,
sinó de caminar cap al Calvari,
a on de nou serà sacrificada
la víctima incruenta.
Un silenci pregon és el preludi
del sacrosant misteri:
sols s'ou¹⁷⁶ el batec amorosíssim
del cor de Sant Joan, qui es transfigura
a l'*Hoc est corpus meum*
en veure's de l'Amat a la presència.
Obre's per dalt el místic oratori,
i damunt seu s'esqueixa el cel i en baixa
la majestat immensa de l'Altíssim
d'un riu de resplendor sobre les ones,
entre les dues ales de l'exèrcit
dels Serafins que arriba fins a la terra.

I l'Hòstia puja, puja,
com el sol de la gràcia i de la glòria,
que de ses llums tot l'hemisferi inunda
amb ses ales d'incendi.

El Querubí li fa de tabernacle,
la Potestat tremola a sa presència,
i angèlics citaristes
polsen, cantant, la lira i el salteri.

Joan més fort sent batre
el Cor de son Amat i s'hi recolza,
esmaperdut entre records i somnis,
com en la nit formosa de la Cena.

Sovint amb el maniple¹⁷⁷
s'eixuga els ulls plorosos

---

176 Se sent

177 Ornament sagrat que portava el sacerdot al braç esquerre en la celebració de la missa.

veient a Jesucrist de cara a cara,
contemplant ses cinc Llagues purpúries.

En èxtasi Maria
les contempla també d'una a una,
enyorosa plorant allí a la vora,
iai! com allí en el cim del Calvari.
Mes, el Calvari unit està al Cenacle.
Oh Mare de la Victima, veniu-hi.
– Mare dels dos, veniu-hi!, – diu l'Apòstol;
i aixecant amb sos dits el Pa eucarístic,
li diu: – *Ecce Agnus Dei*, –
i après el posa en sos puríssims llavis.
I el Verb diví per la segona volta
s'allotja en les entranyes de sa Mare,
que fou i és el seu millor sagrari.

Els Àngels que voltaven l'altar místic
eixamplen la rodona
fins a l'entorn de sa adorada Reina.
Allí bandoles¹⁷⁸ del cel i violes
li fan sentir sa més dolça cançó,
la que Ella un dia cantà a l'Establia,
en sa faldeta bressant¹⁷⁹ l'Infantó.

I canta un dels acòlits:
*Panem de coelo praestitistis eis*¹⁸⁰;
i l'altre, responent, canta i refila:
*Omne delectamentum in se habentem*¹⁸¹.

3 DE MARÇ DE 1901

---

178 Instrument musical antic de quatre cordes, de la família del llaüt.

179 Bressar: Gronxar (un infant al bressol).

180 *Els va donar el pa del cel*. Invocació després del *Tantum ergo* en la exposició amb el Santíssim.

181 *Que és ple de tota delícia*. Resposta a la invocació anterior.

LA COMUNIÓ DIÀRIA

*Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*¹⁸².

Cada comunió
és un graó
d'una escala formosa
que, tot combregant,
amunt va pujant
l'ànima amorosa.

És mística flor
de l'hort de l'amor
que amb altres es trena,
d'eix viure mortal
fent-ne celestial,
celestial cadena.

Cadena d'or pur
que, passant l'atzur,
cel amunt s'endinsa
i lliga al cor meu
el cor de mon Déu
amb garlanda eterna.

Garlanda de rams,
de lliris dels camps,
de flors del Calvari,
de calzeret blanc
que vessa amb sa sang
olors de sagrari.

Cada dematí
mon Amat diví
sol venir-me a veure.
Aprés, quan se'n va,
– Tornaré demà, –
em diu; – a reveure, –

---

182 *El nostre pa de cada dia*. Invocació del Parenostre.

L'endemà al matí
torna a estar amb mi,
gota de rosada
damunt de la flor
que de set es mor,
de set corsecada.

És el sol que ahir
rient em sortí,
del d'avui penyora,
com el que se'n va
d'un altre en serà
la gentil aurora.

Així, tan sovint
anant i venint
com rei a una ermita,
d'avui a demà
un dia em farà
l'última visita.

Jo el rebré amb plaer,
com solia fer,
perquè alegre moria.
– Adéu, – em dirà, –
mes fins demà,
que serà en la Glòria. –

DESPRÉS DE LA COMUNIÓ

Cada dia veniu a mon cor, que us estima,
de cel en cel baixant de la més alta cima
fins a mon ser de fang.

Cada dia us doneu, oh Lliri, per pastura,
i, criador, nodriu a vostra criatura
de vostre cos i sang.

Cada matí, oh gran Rei, feu tron de ma androna¹⁸³;
deixant vostre palau, parleu amb mi una estona
i us remunteu al cel;
i em torno a quedar sol, tot sol amb ma cadena,
mos ulls plens de fosc, mon cor omplert de pena,
mon calze iai! de fel.

¡Quan serà que vingueu per última vegada
i de mon cor caigut, com de presó aterrada,
mon esperit després,
cantant alçarà el vol i oh estrella del meu dia,
Jesús, mon dolç Jesús, en vostra companyia,
per no deixar-vos més!

---

¹⁸³ Carreró o pas públic d'amplària molt reduïda entre dues parets contigües. També podria referir-se al conducte subterrani per on se'n van les aigües sobrereres o brutes; claveguera.

CÀNTIC

Mon ànima us crida
ferida d'amor
Jesús de ma vida,
veniu a mon cor.

Jesús del pessebre
que en els cors naixeu,
¿quan us podrà rebre
el pobre cor meu?

Feu-lo com un lliri
de pur i de blanc,
del cel per venir-hi
vostre cos i sang.

Si de Tabernacle
mon cor ha de fer,
amb foc del Cenacle
daureu-lo primer.

A vostra presència
postrat em teniu:
veu de la innocència,
Jesuset veniu.

Morint us espera
el pobre cor meu:
sol de primavera,
no el retornareu?

¡Ja el sagrari s'obre,
ja en mon pit entrau...
De casa tan pobra
feu-vos-en un palau!

LA SARMENT

A Nazar hi ha un cep
que en un arbre s'alia:
el cep és Maria,
si l'arbre Josep.

La divina tòria¹⁸⁴
té un raïm tan bell
que es voldria amb ell
enriquir la Glòria.

L'enveja l'Arcàngel,
mes l'home és qui el rep
si s'acosta al cep
amb el cor d'un àngel.

Vostre raïm d'or,
oh Sarment suprema,
deixeu que l'esprema
damunt del meu cor.

---

184 Sarment: Branca llarga i prima de vinya.

RAÏMS I ESPIGUES

El bon Jesuset
se'n puja a la vinya.
Doncs, ¿què en portarà?
Doncs, ¿què en portaria?
En porta un raïm
que sua sang viva.

El bon Jesuset
va a la coromina¹⁸⁵.
Doncs, ¿què hi collirà?
Doncs, ¿què hi colliria?
Hi seguen el blat,
en cull una espiga.

Prop de Natzaret
el troba Maria:
– ¿Què em porteu, Amor,
fillet de ma vida?
– Mon amor no té
penyora més fina:
us porto el pa i vi
de l'Eucaristia. –

---

185 Camp vora una masia.

ALABANCES AL SANTÍSSIM

Nit de juny, ¿quantes estrelles
veus sortir com flors novelles
al jardí del firmament?

*Tantes vegades
alabances sien¹⁸⁶ dades
al Santíssim Sagrament.*

¿Quantes són tes ones totes,
mar? ¿Cada ona quantes gotes
que remous eternament?

*Tantes vegades
alabances sien dades
al Santíssim Sagrament.*

¿Quants brins d'herba té l'herbatge?
¿Quantes fulles té el boscatge?
¿Quants remors escampa el vent?

*Tantes vegades
alabances sien dades
al Santíssim Sagrament.*

¿Quantes flors com jardinera
té la formosa primavera
per mostrar al sol naixent?

*Tantes vegades
alabances sien dades
al Santíssim Sagrament.*

Univers, ¿quants grans de terra
tens del pla fins a la serra,
de llevant fins a ponent?

*Tantes vegades
alabances sien dades
al Santíssim Sagrament.*

¿Quants anys tens, i dies i hores,
eternitat que devores
els segles en un moment?

*Tantes vegades
alabances sien dades
al Santíssim Sagrament.*

---

186 Present subjuntiu: *siguin* (variant)

¿Quants raigs tens, oh sol bellíssim,
quan, com l'Hòstia de l'Altíssim,
vas alçant-te en Orient?

*Tantes vegades
alabances sien dades
al Santíssim Sagrament.*

CORPUS CHRISTI

Infantó, bell infantó,
que davant la processó
vas semblant flors de ginesta,
per un Àngel et prenguí
que en sembrava aquest matí,
tan bon punt l'alba sortí,
davant el sol d'eixa festa.

LA GINESTAIRE

Rossa n'és la ginestaire
que ve Collserola¹⁸⁷ avall;
rossa n'és com la ginesta
que sos dits van esfullant.
En té les cistelles rases
i a curull el davantal,
i encara, eixona¹⁸⁸ que eixona,
les branquetes va esflorant:
talment que roba, diríeu,
la rossor als ginestars
per portar-la a Barcelona
el dia de Corpus Sant.
Allí té la mare cega,
que avui plorava de fam.
– No ploreu la mare meva, –
li deia ella sospirant; –
jo vaig a collir ginesta;
compradors no en faltaran. –
Quan arriba a Barcelona,
la ginestaire és un Maig;
el rastre de flors que deixa
una estela d'or apar.
En du la falda que en vessa
i un cistell a cada braç;
grogga n'és com unes dobles¹⁸⁹;
no li en farà guanyar cap.
La pobreta de sa mare
muntanyes d'or s'ha format;
ja se'n va amb la seva filla
«iFlor de ginesta!» a cridar.
La ginestaire bé agrada,
les floretes altre tant,
que les flors tenen un dia,
la ginestaire quinze anys.
L'un les demanda eixonades,
l'altre lligades a rams;
qui para una barretina;
qui estén un mocador blanc.
Mentre ven flor de ginesta
la processó va arribant,

---

187 Serra de Barcelona

188 Eixonar: cenyint la branca amb la mà i fent-la córrer al llarg d'ella. Munyir.

189 Doble: Moneda de valor doble de qualsevol moneda d'or, especialment el doble escut.

torrent de llum entre ribes
de domassos verds i blaus.
Al só de la cornamusa
ve l'exèrcit de gegants
amb les seves gegantesses:
diu que són deu aquest any;
tots ells van armats de porra,
totes elles de ventall.
Al Bou segueix la Mulassa,
fent-li records de Nadal;
les timbales timbalegen;
rugeix el Lleó daurat
prop de l'Àliga que eixampla
ses ales, com per volar
amb eixos monstres que fugen
del gran Déu dels cristians.
Segueixen creus i banderes
i frares negres i blancs,
i escolanies que entonen
el *Sacris* angelical.
La cega resa que resa,
sa filla no resa tant,
espargint la flor sobrant
carrer amunt carrer avall.
Quan arriba la Custòdia,
ella aboca el davantal;
sa mare del cor aboca
la flor de sos precis i salms.
Del vericle que flameja
davalla a sos ulls un raig,
que com poncelles, es baden
al bes del dia que neix;
i veu l'Hòstia de l'Altíssim,
per sempre sia alabat,
entre ciris a fileres
i corones de brillants,
estelada de la glòria
que l'acompanya ací baix.
Sol on les ànimes pures
es vénen a assolellar,
amor dels àngels i els homes.
¡Oh Jesús sacramentat!
el que aquells dos cors us diuen,
mirant-vos i sospirant,
digueu-ho a aquells qui no hi veuen
perquè no us volen mirar.

LA BANDA DE LA REINA

La Santa Eulària barcelonina,
que està enterrada dintre la Cripta,
com és modesta tant com bonica,
per la gentada no vol ser vista
dins son sepulcre de marbreria.

Una vegada n'era una reina
qui en el sepulcre la volgué veure.
El senyor bisbe prou que li deia:
– Es nostra santa la violeta
de la bosquíria sarrianenca¹⁹⁰:
no vol ser vista dintre de l'herba. –

1. Ella és curiosa com filla d'Eva:
no vol anar-se'n que no la veja.
Veni, manobres, amb manuelles¹⁹¹
i del sarcòfag alceu la pedra.
Prou la regina n'està contenta,
mes així que obre els ulls per veure-la,
clou-los-hi el núvol de la ceguesa.

Llavors a ses plantes
plorant s'agenolla:
– Torneu-me la vista,
màrtir gloriosa. –
En son cor la Santa
li fa de resposta:
– Com jo t'ho perdono,
que Aquell et perdoni
de qui és aqueix temple
retaule i custòdia
eix absis místic,
cancell de la glòria.

Per la mà guiada
se'n puja a l'església,
i allí es deixa caure
de genolls en terra:
– Perdona'm, oh Altíssim,
ma repropiesa¹⁹²:
sóc gran pecadora,
si petita reina.

---

190 De Sarrià.

191 Alçaprem. Barra que es fa servir com a palanca per a alçar objectes pesants.

192 Reropri: De difícil governar pel seu geni, que el porta a plantar cara, a replicar, a no obeir, etc.

Mes, el meu delicte,
puix de cor em pesa,
de perdó en penyora
que mos ulls us vegin. –
Hi tenia un núvol,
de cop es desfeia
del Sol eucarístic
a l'albor serena.

La reina, agraïda,
la gran banda es lleva
i al bell ostensori
devota l'encercla,
com una garlanda
de grans d'or i perles.
El dia del Corpus
sobre eix cel rumbeja,
com la via làctia
sembrada d'estrelles.

**LA CUSTODIA
DE LA
SEU DE BARCELONA¹⁹³**

La ciutat de Barcelona
cridà un dia a un argenter:
– De Sant Eloi, oh deixeble,
vet aquí mon or i argent:
de l'or fes-ne una custòdia
com no n'hi haja cap més,
de la plata fes-ne un tron
que serà el de mon Rei.
¿Quan temps vols per enllestir-ho?
– Doneu-me sis anys o set. –
Dintre el gresol de la fosa
primer hi tira l'argent;
per barrons de la cadira
ja en surten quatre riells¹⁹⁴,
que lliga amb arcades gòtiques
com els claustres d'una Seu.
I retalla que retalla,
solda que solda, i després
el rosegat de la llima,
el repicó del martell.
Si els costats són obra mestra,
bé n'és més el respatller,
que, coronat de pinacles,
més que treball d'argenter,
obra sembla de puntaire
treballada amb fils d'argent.

Quan els set anys ja fineixen,
li en demanava altres set:
– La cadira és acabada:
ja s'hi pot asseure el rei.
Mes, ai! per fer l'ostensori
m'heu de donar quelcom més.
Una tavella¹⁹⁵ de perles,
com pèsols de pesolar;
de turqueses una embosta¹⁹⁶;

---

193 A la sagristia de la Seu de Barcelona es guarda la custòdia que va ser reformada en el primer quart del segle XV i s'hi van afegir joies de diferents èpoques i procedències. Es col·loca sobre una cadira de plata que, amb més o menys fonament històric, s'anomena tron del rei Martí I.

194 Riell: Barra petita de metall fos no treballat, especialment d'un metall preciós.

195 (Figuradament): Embolcall o beina d'un llegum.

196 Mesura de capacitat per a grans equivalent a la quantitat que cap a la conca de les dues mans juntes.

un picotí¹⁹⁷ de brillants;
en doina¹⁹⁸ les esmaragdes;
els robins en esgranall¹⁹⁹;
les cornalines en orri²⁰⁰,
com en les eres el blat. –
Barcelona li diu: – Tria
de quan té ma Argenteria. –
El bon argenter hi va:
florejant d'ací i d'allà
l'escombra de pedreria.
Amb les pedres de set caires
s'emporta els més entesos lapidaires²⁰¹,
i, a cadascun donant la seva eina,
de nou es posa a la feina.

Quan, després de set anys, l'obra finí,
a Barcelona diu: – Veus-la aquí. –
Veus-la aquí majestuosa i bella,
de l'art gòtic florida meravella:
des de sa rica i enjoiada arrel,
com arbre de gran força
que munta cap el cel,
té de relleus aprimorats l'escorça,
son tronc és el simbòlic sustentacle
del cèlic tabernacle,
de perles ginjolat²⁰².
Sembla un castell
reial, altívol, fort
i emmerleiat²⁰³.
Té a cada angle un boterell²⁰⁴
per contrafort,
que espiga, en créixer, en airós pinacle.

Si de fora és un castell,
de dins sembla una capella;
enmig de cada cara s'esbadella
una gentil finestra coronella²⁰⁵,

---

197 Mesura de capacitat per a grans, equivalent a la quarta part d'un quartà.

198 En marxa, en disposició, enllestit (a punt).

199 Conjunt de coses esgranades; escampadissa de grans.

200 En abundància.

201 (del francès): Celui qui taille et polit les pierres précieuses.

202 Ple de ginjols; Fruit comestible del ginjoler, en drupa ovoide i negrosa.

203 Coronat de merlets. Prismes que coronen els castells per a la seva defensa.

204 Contrafort exterior d'un mur per a evitar que aquest cedeixi en els punts on ha de sostenir l'empenta d'un arc o d'una volta de la nau, sovint constituït per un pilar exterior sobre el qual descansa l'extrem inferior d'un mig arc que, per l'extrem superior, recolza en el mur.

205 Finestra dividida en tres parts per dues columnetes.

ulls formosos
que per cella
tenen calats primorosos.

Del frontis per la portella,
rosetó de brillants d'eix temple d'or,
vestit de blanca gonella²⁰⁶,
aguaita Nostre Senyor.
Coronen el sagrari altres agulles
unides per aèria cresteria,
brots sense fulles,
branques curulles
de pedreria.

Al cim de la més alta
una creu de brillants
l'atzur del cel esmalta,
com la del pol antàrtic d'estrelles fulgurants.

De bisbe per dos bàculs sostinguda
una corona d'or ampla i torçada,
bell símil dels turbants,
dejús²⁰⁷ d'altra corona li fa de cobricel:
de millor cobricel i de corona
li faran pels carrers de Barcelona
les ales d'or dels angelets del cel.

Per ensenyar la Custòdia
l'argenter barceloní
la tenia encapellada
damunt el tron argentí
i l'argent del tron feia
l'or del sagrari lluir,
com la flor de la ginesta
a la neu del gessamí.
A Barcelona li agrada:
voldria deixar-la allí,
que aquella reial cadira
servís per el Rei diví,
com per al sant la peanya,
com per la testa el coixí.
Mes el rei n'ha fet oferta:
¿com se'n podria desdir?

---

206 Túnica llarga cenyida a la cintura duta antigament per homes i dones.

207 Davall, de sota.

– A l'antic palau dels comtes
porteu-la tot de seguit:
si Déu vol eixa cadira,
no la trigarà a tenir:
fins el sol, si Ell l'hi manava,
desfaria el seu camí. –

Quan vingué de Sicília Martí l'Humà
un esplèndid mig dia, del mes de Maig,
entre llorers i víctors, palmes i rams,
entrava en aquest tron victorejat
del puig de les Falsies²⁰⁸ fins al palau:
ara el té en son predi de Bellesguard²⁰⁹.

Bellesguard és alegre, verd i florit,
florit com una Pasqua, verd com l'Abril,
per cavallers i dames, verges i nins,
més, ai! No ho és pas gaire, pel rei Martí
d'ençà que els ulls ha closos, son únic fill.
Veient que al mig del dia se li fa nit,
està plora que plora, malalt i trist.

Tan pensívol en veure'l i sol i vern²¹⁰,
tot sovint li parlaven sos consellers:
– Tria-ne una poncella d'eixos soleis²¹¹:
serà per tots regina, per vós muller.
iDe nostres esperances si fos l'estel,
a Catalunya òrfena dant-li un reiet! –

El rei Martí es passeja pel verger:
ací veu una rosa i allà un clavell,
i més enllà una branca de taronger.
Més una Marguerida el cor li ha pres.
d'un compte filla aimada, néta d'un rei.
Marguerida de Prades és sa muller.
Qui beneí els esposos no fou un clergue,
no fou un clergue no un monjo, fou quelcom més:
fou el darrer dels Papes avinyonencs,
mentre deia l'ofici Vicenç Ferrer.

---

208 L'originari port de Barcelona anava del Puig de les Falsies fins al convent de santa Clara (Parc de la Ciutadella). El Puig de les Falsies és l'actual *Pla de Palau*.

209 Antoni Gaudí construí l'actual torre de Bellesguard (Carrer Bellesguard, 16–20, Barcelona) al 1900 sobre les restes de la primera torre del segle XV, on el rei Martí l'Humà establí la seva cort entre els anys 1408 i 1410.

210 *sol i vern*: completament sol i abandonat dels altres.

211 Nom de moltes partides de terra, completat amb el nom de propietaris o habitants.

El reial monestir de Valldonzella
no és una meravella,
mes és un rusc tot ple de mel d'amor.
Les abelles que en són dolces pubilles
són de Bernat les filles,
esposes de Jesús nostre Senyor.

Vingué de Claravall l'ideal místic
embolcallat amb nou robatge artístic,
celístia²¹² d'eix estel;
la línia es decanta cap a l'altura,
frescoia, neta, voladora i pura:
l'arc es rompé per aixecar-se al cel.

De Bernat sembla un somni la capella
del cenobi reial de Valldonzella;
en son altar major
hi ha les onze mil Verges per patrones,
entre llorers i palmes i corones
victorejant l'exèrcit de l'amor.

Les verges de la terra, des del temple,
les de la glòria prenen per exemple
i, no podent seguir-les tan amunt,
hi aixequen la seva ànima amorosa
i cada una es posa,
per quan sia l'hora, de volar-hi a punt.

Són totes elles nobles,
de parentiu alguna d'elles amb dobles
llaços unida als prínceps d'Aragó,
que en entrar i sortir de Barcelona
s'hi aturen una estona,
i es torna el monestir reial maisó²¹³.

Mes, ai! avui no hi és ocell de passa²¹⁴
el rei Martí, qui està malalt de febres
i no en fa pas el metge bon auguri.
Isqué²¹⁵ de Bellesguard ja fa tres dies,
on era perseguit per la tristesa
que li donà el dia de Sant Jaume
la nova de la mort de son fill únic
i Martí el de Sicília,

---

212 Claror dels estels.

213 Casa.

214 Ocell migratori.

215 Eixí, sortí.

bé t'ha plorat ton pare,
bé et ploraran Palerm i Catalunya!
Les llàgrimes roentes
que tu faràs plorar, si es recollissin
en un sol doll, farien un altre Ebre.

«Per en sa trista solitud distreure's,
d'aquest jardí mirava les poncelles.»
Per ell era enyorívol,
res no el distreu que la mort traïdora
el deixà sense fill i a son reialme en la orfenesa.
Per això amb sa esposa, cavallers i dames
baixà a darrers de Maig a l'asceteri²¹⁶,
on entrà melancòlic i pensívol.

Sentint-se pres d'estranya malaltia,
en arribar al dormitori regi
es descenyeix l'espasa,
i en veure-la lluenta
com un llampec, besa la creu i diu:
– ¡Espasa meva, adéu! D'ençà que en dues
de Sant Martí la capa migpartires,
bé en feres de prodigis i miracles
en mans de Berenguers, Jaumes i Peres,
a Mallorca, a València i a Sicília.
¡Espasa, adéu! Jo et penjo ací en ma esposa.
Mes, ¿qui et despenjarà? – Calla i exànime
en la cadira gòtica s'assenta
que a son pare i sos avis feu de tron.
En saber Barcelona sa dolença,
presa de greu tristor, com una esposa
per son espòs, li envia una ambaixada
el Conseller en cap Pere de Gualbes,
qui du al costat el bisbe de Mallorca
en Cervelló i Montcada,
a l'altre Sentmenat i Porta-Coeli,
prior de la Cartoixa:
– Senyor, que Déu us doni una llarga vida;
mes puix la vostra està en perill, dieu-nos,
de part de Barcelona i sos tres Braços,
que són els braços vostres,
¿dels pretensors que té el vostre heretatge,
a quin deixeu el ceptre? –
Respon el Rei: – El deixo a qui pertoqui. –
Llavors, a cau d'orella.

---

216 Lloc solitari i retirat on habiten els ascetes.

– ¿I qui és aqueix? – l'un a l'altre diuen.
– És Lluís de Calàbria. – diu Montcada.
– És el duc de Gandia, –
replica Vilavir; més Acevedo:
– És don Ferran, és don Ferran, – contesta.
– No, que és mon fill. – És mon marit;– repliquen
les del Comte d'Urgell mare i esposa.
I escometent el Rei, que ja agonitza,
de la gonella sobre el pit li agafa
els plec la mare i a veus altes diu-li:
– ¿No és ver que el meu fill és qui us hereta? –
El Rei no responia,
com sord i mut que té cosits els llavis.
Llavors li diu el bisbe de Mallorca:
– Oh Rei, plagui-us dir-nos
¿Qui hi seurà après de vós en aqueix tron? –
– ¡Aqueix! – Martí respon-li,
sentint les campanes del viàtic
i veient-lo arribar.

S'obre la porta
de bat a bat, i entre brandons encesos
el globus resplendeix en la mà augusta
del Papa Benet tretzè; aurífic tàlem
cobricela son front, blanc com sa vesta.
Cinc vermells cardenals li fan d'acòlits,
i és sant Vicenç Ferrer son caudatari²¹⁷.
Als quatre corns del tàlem bransolegen²¹⁸
quatre encensers vessant dolços aromes.
Diu el Papa en entrar: – *Pax huic domui*²¹⁹
i pau als qui hi habiten. – I els ruixa
amb l'aspersió²²⁰ de l'aigua beneïda.
El rei, del Rei del cel a la presència,
cau de genolls a terra, de son tron
tot fent-li presentalla²²¹. El Pontífex
hi posa el globus sant, al rei exànime
mentre llegeix les oracions de rúbrica:
– ¿Perdoneu a tothom? – li diu. – Perdoneu,
i a tots a qui agreugí perdó demano.
– ¿Voleu rebre Jesús, fill de l'Altíssim,
que us mostro viu en aquesta hòstia santa?
– Amb tot mon cor i ànima ho desitjo. –
I, fent-li repetir per tres vegades.

---

217 Qui té el càrrec de sostenir el ròssec del mantell d'un príncep o prelat en les exhibicions solemnes.

218 Bransolejar: Moure's alternativament de banda a banda.

219 *Pau a aquesta casa.*

220 Aspersió.

221 En sentit de reverència profunda.

«Senyor, jo no en sóc digne»,
Posa en sos llavis la becada angèlica.

– *Panem de coelo praestitisti eis*, –
el Papa diu, i els cardenals responen:
– *Omne delectamentum in se habentem*. –

Llavors l'Apòstol valencià la tiara
posà en son front de roca,
i l'últim Papa d'Avinyó, inflexible,
amb el sagrat viàtic,
beneeix l'últim rei de Catalunya.

I l'home que impertèrrit
havia vist sobre sa testa ploure
les fletxes de mig món, quan veu
el darrer capità de son exèrcit,
sent a sos ulls pujar un doll de llàgrimes.
I el ressò de sa veu, tronant un dia,
es perdé amb son trepig per aquells claustres
i es perdé abans de gaire per la terra.

El Rei morí, i dels consellers en braços
es portat a la Seu de Barcelona.
Va davant seu el regi faldistori,
en que ja no seurà persona humana,
puix fora sacríleg
havent-ne pres possessió l'Altíssim.

Set diades après, en la del Corpus,
dessota d'aquelles gòtiques arcades
sortia la Custòdia, en la cadira
del Rei Martí asseguda,
enlluernant els ulls dels qui la veuen
la gran llampegadissa
de l'or, argent i perles i topazis,
i els esperits amb la blancor de l'Hòstia.
Els fills de Barcelona que la duien
joiosos en sa espatlla,
no es sentiren com ahir, tan orfes.

Al bon rei d'Aragó Déu li do glòria;
mes, el Rei i Senyor del cel i terra,
qui el rellevà en son tron,
no morirà mai més. ¡Alabat sia!